

Ügyiratszám: SZOC-2288-2/2025

Ügyintéző: Horváth Márta

Előterjesztés

- Nyíregyháza Megyei Jogú Város Közgyűléséhez –

az Önkormányzat 2024. évi gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatainak ellátásáról
szóló beszámoló elfogadására

Jászai Menyhért
alpolgármester

Tóthné Csatlós Ildikó
Szociális és Köznevelési Osztály vezetője

törvényességi ellenőrzését
végző személyek aláírása

Dr. Szemán Sándor
címzetes főjegyző

Faragóné Széles Andrea
Jegyzői Kabinet vezetője

Az előterjesztést véleményezi:
Szociális, Egészségügyi és Sport Bizottság

Tisztelt Közgyűlés!

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban Gyvt.) 96. § (6) bekezdése alapján a települési önkormányzat minden év május 31-ig átfogó értékelést készít a gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatainak ellátásáról. A gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról szóló 149/1997. (IX.10.) Korm. rendelet 10. számú mellékelete részletesen meghatározza a települési önkormányzat által készítendő értékelés tartalmi követelményeit.

Az Önkormányzat beszámolójában többek között demográfiai mutatók, az önkormányzat által nyújtott pénzbeli, természetbeni ellátások biztosításának formái, a személyes gondoskodást nyújtó ellátások bemutatása, bűnmegelőzési tevékenység, a civil szervezetekkel történő együttműködés, a felügyeleti szervek által gyámhatósági, gyermekvédelmi területen végzett szakmai ellenőrzések tapasztalatainak, továbbá a gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltató tevékenységet végzők ellenőrzésének alkalmával tett megállapítások bemutatása szerepel. A beszámolóban kitérünk az elmúlt évben bekövetkezett változásokra, azok hatásaira, a megtett intézkedésekre.

Az értékeléshez elsősorban az éves jelzőrendszeres tanácskozással készített jelentéseket, az intézmények éves beszámolóit, valamint az Önkormányzat rendelkezésére álló adatokat, információkat használtuk fel. Mindezeket kiegészítettük a Központi Statisztikai Hivatal adataival.

A fentiek alapján kérem a Tisztelt Közgyűlést, hogy az előterjesztés alapján a mellékelt határozat – tervezetet elfogadni szíveskedjen.

Nyíregyháza, 2025. május 07.

Tisztelettel:

Tóthné Csatlós Ildikó
osztályvezető
1-6.
Nyíregyháza
Polgármesteri Hivatala

Melléklet a SZOC-2288-2 /2025 számú előterjesztéshez

HATÁROZAT- TERVEZET

NYÍREGYHÁZA MEGYEI JOGÚ VÁROS KÖZGYŰLÉSÉNEK

...../2025. (V.15.) számú

h a t á r o z a t a

**az Önkormányzat 2024. évi gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatainak ellátásáról
szóló beszámoló elfogadásáról**

A Közgyűlés

az Önkormányzat 2024. évi gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatainak ellátásáról szóló
beszámolóját **elfogadja.**

Nyíregyháza, 2025. május 15.

A határozatról értesül:

- 1.) A Közgyűlés tagjai
- 2.) A címzetes főjegyző és a Polgármesteri Hivatal belső szervezeti egységeinek vezetői
- 3.) Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Kormányhivatal Gyámügyi és Igazságügyi Főosztálya

Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzat

**2024. évi gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatainak
ellátásáról szóló beszámoló**

TARTALOMJEGYZÉK

1. A TELEPÜLÉS DEMOGRÁFIAI MUTATÓI, KÜLÖNÖS TEKINTETTEL A 0–18 ÉVES KOROSZTÁLY ADATAIRA	7
2. AZ ÖNKORMÁNYZAT ÁLTAL NYÚJTOTT PÉNZBELI, TERMÉSZETBENI ELLÁTÁSOK BIZTOSÍTÁSA ..	11
2.1 A GYERMEKEK VÉDELMEÉRŐL ÉS A GYÁMÜGYI IGAZGATÁSRÓL SZÓLÓ 1997. ÉVI XXXI. TÖRVÉNYBEN MEGHATÁROZOTT PÉNZBELI ÉS TERMÉSZETBENI ELLÁTÁSOK	12
2.1.1 Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény.....	12
2.1.2 Gyermekétkeztetés: ingyenes vagy kedvezményes étkeztetés, szünidei étkeztetés	14
2.2 AZ ÖNKORMÁNYZAT ÁLTAL BIZTOSÍTOTT TÁMOGATÁSOK, KEDVEZMÉNYEK.....	18
2.2.1 Helyi autóbusz közlekedési kedvezmény.....	19
2.2.2 Üdültetési támogatás	19
2.2.3 Rendkívüli települési támogatás	20
2.2.4 Tanszercsomag juttatás	21
2.2.5 Bursa Hungarica Felsőoktatási Önkormányzati Ösztöndíj.....	21
2.2.6 Rászoruló Hallgatókért Közalapítvány	21
2.2.7 Nyári táboroztatás.....	21
3. JEGYZŐI FELADATOK GYÁMÜGYI HATÁSKÖRBE	23
3.1 CSALÁDVÉDELMI KOORDINÁCIÓ	23
3.2 CSALÁDI JOGÁLLÁS RENDEZÉSE.....	25
3.3 GYÁMNEVEZÉS.....	26
3.4 KÉPZELT APA	26
4. AZ ÖNKORMÁNYZAT ÁLTAL BIZTOSÍTOTT SZEMÉLYES GONDOSKODÁST NYÚJTÓ ELLÁTÁSOK BEMUTATÁSA.....	26
4.1 CSALÁD ÉS GYERMEKJÓLÉTI SZOLGÁLTATÁS.....	26
4.2 ÉSZLELŐ-JELZŐRENDSZER.....	29
4.3 GYERMEKJÓLÉTI KÖZPONT SZOLGÁLTATÁSAI	30
5. A GYERMEKEK NAPKÖZBENI ELLÁTÁSÁNAK, GYERMEKEK ÁTMENETI GONDOZÁSÁNAK BIZTOSÍTÁSA, EZEN ELLÁTÁSOK IGÉNYBEVÉTELE, S AZ EZZEL ÖSSZEFÜGGŐ TAPASZTALATOK	38
5.1 A GYERMEKEK NAPKÖZBENI ELLÁTÁSA: BÖLCSŐDEI ELLÁTÁS	39
5.2 A GYERMEKEK ÁTMENETI ELHELYEZÉSE: CSALÁDOK ÁTMENETI OTTHONA ÉS GYERMEKEK ÁTMENETI OTTHONA	43
5.2.1 Családok Átmeneti Otthona	43
5.2.2 Gyermek Átmeneti Otthona	45
6. GYERMEKVÉDELMI SZOLGÁLTATÓ TEVÉKENYSÉGET VÉGZŐK ELLENŐRZÉSÉNEK ALKALMÁVAL TETT MEGÁLLAPÍTÁSOK BEMUTATÁSA	48
7. BŰNMEGELŐZÉSI PROGRAM FŐBB PONTJAINAK BEMUTATÁSA (AMENNYIBEN A TELEPÜLÉSEN KÉSZÜLT ILYEN PROGRAM), VALAMINT A GYERMEKKORÚ ÉS A FIATALKORÚ BŰNELKÖVETŐK	

SZÁMÁNAK AZ ÁLTALUK ELKÖVETETT BŰNCSELEKMÉNYEK SZÁMÁNAK, A BŰNELKÖVETÉS OKAINAK BEMUTATÁSA.....	55
8. A TELEPÜLÉSI ÖNKORMÁNYZAT ÉS A CIVIL SZERVEZETEK KÖZÖTTI EGYÜTTMŰKÖDÉS KERETÉBEN MILYEN FELADATOK, SZOLGÁLTATÁSOK ELLÁTÁSÁBAN VESZNEK RÉSZT CIVIL SZERVEZETEK (ALAPELLÁTÁS, SZAKELLÁTÁS, SZABADIDŐS PROGRAMOK, DROGPREVENCIÓ STB.).....	56
8.1 ALTERNATÍV NAPKÖZBENI ELLÁTÁS	56
8.2 GYERMEKEK ÁTMENETI ELHELYEZÉSE	57
8.3 DROGSTRATÉGIA, DROGPREVENCIÓ:.....	57
8.4 CIVIL SZERVEZETEK TÁMOGATÁSA.....	58
9. JÖVŐRE VONATKOZÓ JAVASLATOK, CÉLOK MEGHATÁROZÁSA A GYVT. ELŐÍRÁSAI ALAPJÁN (MILYEN ELLÁTÁSOKRA ÉS INTÉZMÉNYEKRE LENNE SZÜKSÉG A PROBLÉMÁK HATÉKONYABB KEZELÉSE ÉRDEKÉBEN, GYERMEKVÉDELMI PREVENCIÓS ELKÉPZELÉSEK).....	60

A gyermekvédelem a gyermekek érdekét figyelembe véve, az érdekükben végzett tevékenység. A gyermekvédelem egy sokszínű fogalom, magában foglal minden olyan tevékenységet, amelyet a gyermek érdekében a család, a nevelési-oktatási intézmény, a munkahely, vagy a társadalom bármely intézménye tesz. Szűkebb értelemben a gyermekvédelem olyan állami feladat, amely a különleges védelemre szoruló gyermekeket védi hatósági eszközökkel.

„A gyermekvédelem a közigazgatás költészete” - mondta Széll Kálmán miniszterelnök. A védelem és gondoskodás magában foglalja mind a család, mind az állam kötelességét. A családban való nevelkedés biztosítása a legfontosabb, azonban, ha erre nincs lehetőség, akkor az állam kötelessége a jogi szabályozás és a megfelelő intézményrendszer megteremtése, illetve működtetése, a helyettesítő védelem biztosítása.

Az ENSZ közgyűlése már 1959-ben nyilatkozatot fogadott el a Gyermeki jogokról, amelyben elismerték a névhez, az állampolgársághoz, az oktatáshoz való jogokat. 1989. november 20-án született meg a Gyermek Jogairól szóló Egyezmény New Yorkban, amelyet Magyarországon az 1991. évi LXIV. törvény hirdetett ki.

Ma Magyarországon az Alaptörvény általános szabályként mondja ki, hogy „minden gyermeknek joga van a megfelelő testi, szellemi és erkölcsi fejlődéséhez szükséges védelemhez és gondoskodáshoz.”¹

A gyermekvédelemhez kapcsolódó szabályozás szerteágazó. A gyermekek jogait különböző jogszabályok érintik- a büntető, a közigazgatási, az oktatási és egészségügyi jogon át egészen a családjogig. A gyermekvédelmi és gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbá Gyvt.) szabályozza a gyermekvédelem rendszerét, amelyben meghatározza az állam, az önkormányzatok, az intézmények feladatait, együttműködésüket a gyermekek jogainak érvényesüléséhez, a szülők kötelességeinek érvényesítéséhez.

A Gyvt. meghatározza azon ellátásokat, amelyek a gyermekek védelmét hivatottak segíteni: pénzügyi, természetbeni és személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások, illetve gyermekvédelmi szakellátások, valamint a törvényben meghatározott hatósági intézkedések (pl. hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet fennállásának megállapítása, védelembe vétel, családba fogadás, nevelésbe vétel, stb.). A gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedések a települési önkormányzat jegyzője, valamint a vármegyei kormányhivatal járási hivatala között oszlanak meg.

¹ Magyarország Alaptörvénye (2011. április 25.)

A gyermekek védelmének rendszere

pénzbeli és természetbeni ellátások	személyes gondoskodást nyújtó ellátások	gyermekvédelmi szakellátások	hatósági intézkedések
rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény	gyermekjóléti szolgáltatás	otthont nyújtó ellátás	hátrányos, halmozottan hátrányos helyzet megállapítása
gyermek étkeztetés	gyermek napközbeni ellátása	utógondozói ellátás	védelembe vétel
gyermektartásdíj megelőlegezése	gyermek átmeneti gondozása	területi gyermekvédelmi szakszolgáltatás	családbafogadás
otthonteremtési támogatás	gyermek esélynövelő szolgáltatásai		ideiglenes hatályú elhelyezés
			nevelésbe vétel
			nevelés felügyelet elrendelése
			utógondozás elrendelése
			utógondozói ellátás elrendelése
			megelőző pártfogás elrendelése

forrás: saját szerkesztés

A Gyvt. talán legfontosabb alapelve – összhangban a Gyermek jogairól szóló Egyezményben és a „Legyen Jobb a Gyermekeknek 2007-2032” Nemzeti Stratégiában foglaltakkal – a **gyermek mindenk felett álló érdeke**: ez egy olyan általános alapelv, mely a törvény egészét áthatja, megfogalmazza, hogy a gyermekvédelem szervei kötelesek a gyermekek törvényben elismert jogait biztosítani az eljárásaik során, továbbá kötelesek egymással együttműködni.

Az Országgyűlés a 47/2007. (V.31.) számú határozatával fogadta el a „Legyen Jobb a Gyermekeknek 2007-2032” Nemzeti Stratégiát. A dokumentum fő célja minden gyermekre kiterjedően csökkenteni a gyermekek és családjaik nélkülözését, javítani a gyermekek fejlődési esélyeit. Azokra a gyermekekre helyezi a hangsúlyt, „akiknek érdekei a legjobban sérülnek, akiknél a nélkülözések a legjobban korlátozzák fejlődésüket”. A dokumentum indokoltági része kifejti, hogy „a gyermek különleges védelmet élvez: a részes államok elismerik és minden eszközzel biztosítják valamennyi gyermeknek a jogát olyan életszínvonalhoz, amely lehetővé teszi kellő testi, szellemi, lelki, erkölcsi és társadalmi fejlődését”.

A Gyvt. 96. § (6) bekezdése alapján a települési önkormányzat minden év május 31-ig átfogó értékelést készít a gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatainak ellátásáról. A gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi igazgatásról szóló 149/1997. évi (IX.10.) Korm. rendelet (továbbiakban: Gyer.) 10. számú melléklete részletesen meghatározza a települési önkormányzat által készítendő értékelés tartalmi követelményeit.

Az értékelés a fentiek alapján bemutatja

- a település demográfiai mutatóit, különös tekintettel a 0-18 éves korosztály adataira;
- az önkormányzat által nyújtott pénzbeli, természetbeni ellátások biztosítására vonatkozó adatokat;
- az önkormányzat által biztosított személyes gondoskodást nyújtó ellátásokat;
- a felügyeleti szervek, illetve a működést engedélyező szervek ellenőrzésének megállapításait;
- a jövőre vonatkozó javaslatokat, célok meghatározását a Gyvt. előírásai alapján;
- a bűnmegelőzés főbb pontjait, valamint a gyermekkorú és a fiatalok bűnelkövetők számának az általuk elkövetett bűncselekmények számának alakulását, a bűnelkövetés okait;
- a civil szervezetekkel való együttműködés kereteit.

A gyermekjóléti alapellátások biztosításában elsősorban az önkormányzati fenntartásban működő Nyíregyházi Család és Gyermekjóléti Központ, a Nyíregyházi Gyermekjóléti Alapellátási Intézmény, valamint a szerződéses partnereink vesznek részt. A beszámoló elkészítéséhez az intézmények éves szakmai beszámolóit – amelyet az illetékes bizottságok külön tárgyalnak – teljes mértékben felhasználtuk, valamint a KSH és egyéb statisztikai adatokat, információkat.

A gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatok ellátásáról szóló beszámolóhoz több ponton kapcsolódik Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata Helyi Esélyegyenlőségi Programja 2022-2027 (továbbiakban: HEP). Célcsoportjai a romák/mélyszegénységben élők, a **gyermekek**, a nők, az idősek és a fogyatékkal élők. A HEP a településen feltárt esélyegyenlőségi problémákra reagálva beavatkozásokat tartalmaz azok kezelésére. A HEP Helyzetelemzése részletesen foglalkozik a város hátrányos helyzetű társadalmi csoportjainak képzettségi, lakhatási, foglalkoztatási, egészségi, szociális helyzetével, az esélyegyenlőségeikkel, fejlesztési lehetőségekkel, a helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalásával.

A hatékonyabb és átfogóbb gyermekvédelmi rendszer kialakítása, működése érdekében 2024-ben is több, átfogóbb változást vezettek be a gyermekek és a családok segítésének érdekében állami és helyi jogszabályi szinten. (bővebben a támogatásoknál)

- 2024. március 01. napjától szelektív támogatásként az önkormányzat iskoláztatási költségek enyhítése céljából – egyszeri pénzbeli támogatást vezetett be azon családok számára, akik általános iskola 5- 8. osztályos gyermekük taníttatásáról gondoskodnak,
- az 1-4. osztályos tanulók számára az önkormányzat által természetbeni támogatásként nyújtott tanszertámogatás nettó értékét a változó gazdasági folyamatok miatt megemelte,
- a kelengye támogatást pedig univerzális ellátássá téve, valamennyi Nyíregyházán állandó lakóhellyel rendelkező újszülött jogán annak szülője számára (kérelemre) biztosítja egyszeri támogatásként,
- 2024. július 01.-től a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság jövedelmi értékhatára emelkedett,

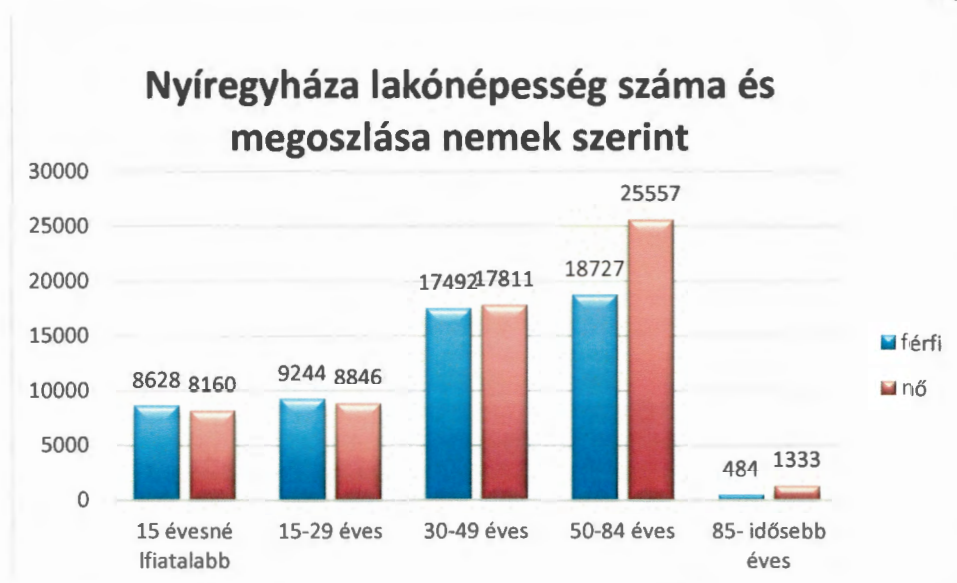
- továbbá a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság elbírálása során az egy főre jutó jövedelem megállapításánál nem kell figyelembe venni a gondozó családban élő gyermek árvaellátását,
- 2024. szeptember 01. napjától a családok védelmében a jelzőrendszeri tagok jelzéssel kapcsolatos kötelezettségének megszegését a Gyvt. és a Büntető törvénykönyvről szóló 2012. C. törvény szankcionálja.

1. A TELEPÜLÉS DEMOGRÁFIAI MUTATÓI, KÜLÖNÖS TEKINTETTEL A 0–18 ÉVES KOROSZTÁLY ADATAIRA

A demográfiai elemzés fontos eszköz a társadalmi jelenségek megértésében és a jövő tervezésében, mivel a népesség dinamikája hatással van a gazdasági és társadalmi fejlődésre. A leggyakrabban használt mutatószámok a termékenység, a halandóság, a vándorlás, illetve azok az életesemények (például házasságkötések, partnerkapcsolatok felbomlása), amelyek az adott népesség belső szerkezetének meghatározása szempontjából fontosak.

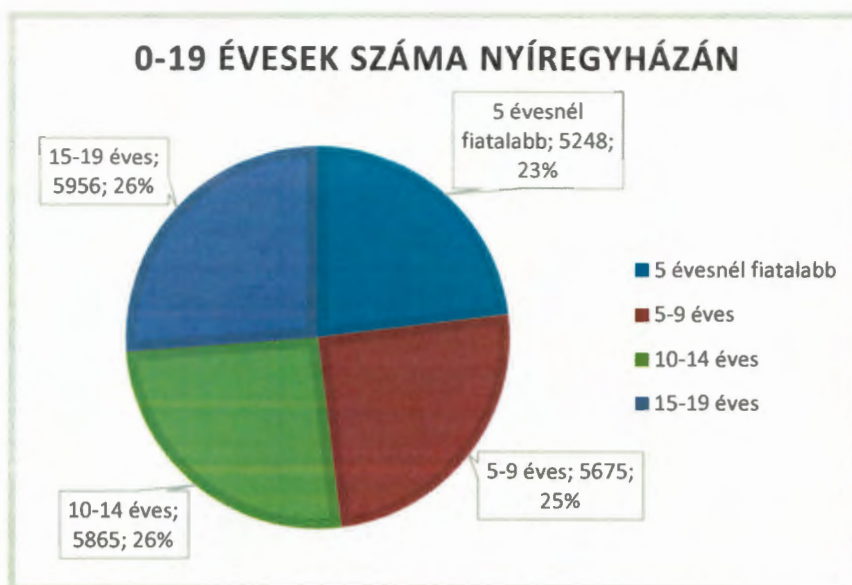
Nyíregyháza Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegye megyei jogú városa, vármegyeszékhely. A 2022. évi népszámlálás adata alapján Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegye lakossága 529 381 fő, Nyíregyháza lakossága 116 282 fő. A lakónépesség 46,9% -a 54 575 férfi, 53%-a 61 707 nő. A korosztályokat nézve a férfi és nő aránya viszonylag egyező, nagyobb eltérés az 50-84 éves korcsoportban van, itt a férfiak aránya a lakónépességhez viszonyítva mintegy 16% , a nők aránya 21%.

1. ábra

forrás: KSH

2. ábra

forrás: KSH (2022 népszámlálás adata alapján)

A gyermekek száma a KSH adata alapján 22 744 fő, Nyíregyháza lakónépességének mintegy 19%-a, korosztályonkénti megoszlása arányosnak mondható.

A népességszám alakulását a természetes szaporodás, illetve fogyás és a belföldi vándorlási különbözet mértéke befolyásolja.

2. táblázat

Belföldi vándorlások Nyíregyházán

Év	Állandó oda-, és elvándorlások különbségének 1000 állandó lakosra vetített száma (fő) (TS 031)
2015	-3
2016	-1
2017	-4
2018	-2
2019	0
2020	-0,89
2021	-3,33
2022	-1,51

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

A belföldi vándorlás egyenlege megmutatja a település vonzerejét. Nyíregyháza egy fiatalos korszerkezetű város, vármegyei szinten nagyságából eredően egyértelműen kiemelkedő jelentőséggel bír, a vármegye legnépesebb városa. A belföldi vándorlásokat úgy tudjuk kiszámolni, hogy az odavándorlásból kivonjuk az elvándorlást, ha pozitív az egyenleg, akkor az odaköltözés, ha negatív, akkor az elvándorlás jellemző. Az elmúlt évek adatait elemezve a 2. táblázat azt mutatja, hogy a be- és elvándorlók száma bár 2015-ben negatív, tehát többen mentek el, mint letelepedtek, mégis a számadat alapján ez minimális volt. Ez a tendencia 2019. évre egyenlő, tehát az el- és bevándorlók száma megegyezett.

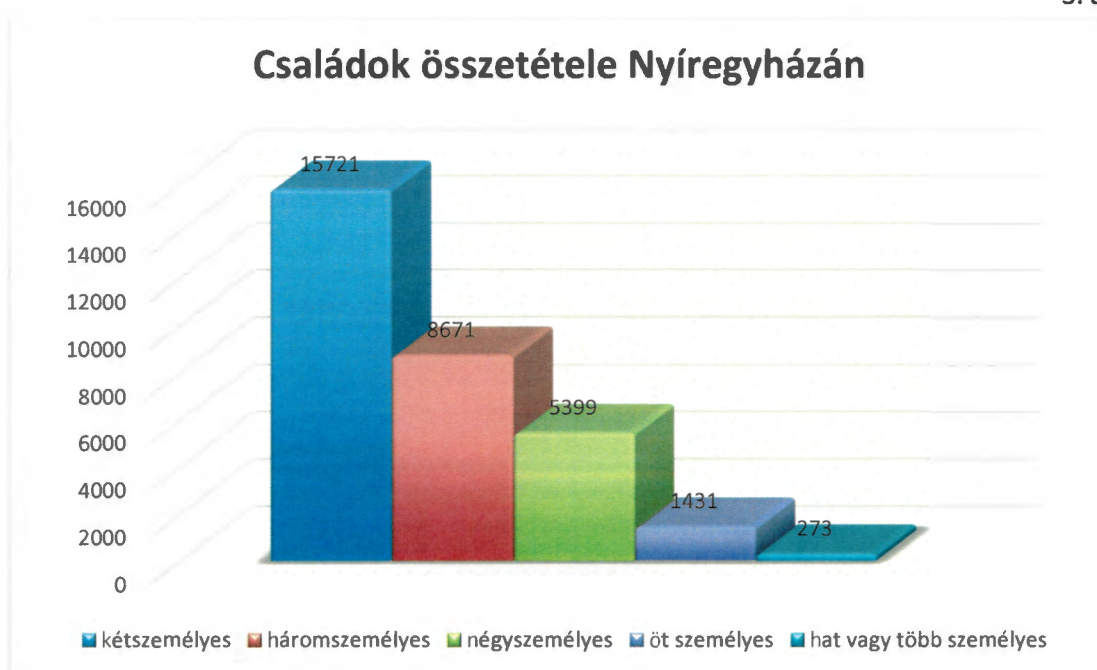
3. táblázat

Természetes szaporodás

Év	Az élve születések és halálozások különbségének 1000 lakosra vetített száma (fő) (TS 032)
2015	-1
2016	-2
2017	-2
2018	-3
2019	-3
2020	-4,73
2021	-6,02
2022	-4,00
2023	-3,23

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

A szocializáció elsődleges színtere a család, ez egy kétirányú folyamat, amelyben a szülők és a gyerekek kölcsönösen hatnak egymásra. Az alapvető funkciók tanulása, elsajátítása mellett a családtagoknak és a hozzájuk való érzelmi kötődésnek jelentős szerepe van abban, hogy a gyermek hogyan tapasztalja meg önmagát, illetve szűkebb és tágabb környezetében élő embertársait. Alapvető értékeink, kötődésmintáink, azonosságtudatunk innen származik. Ez nem választható, ebbe beleszületünk. A barátok, lakóhelyi, munkahelyi közösség köre többnyire választható.

forrás: KSH (2022 népszámlálás adata alapján)

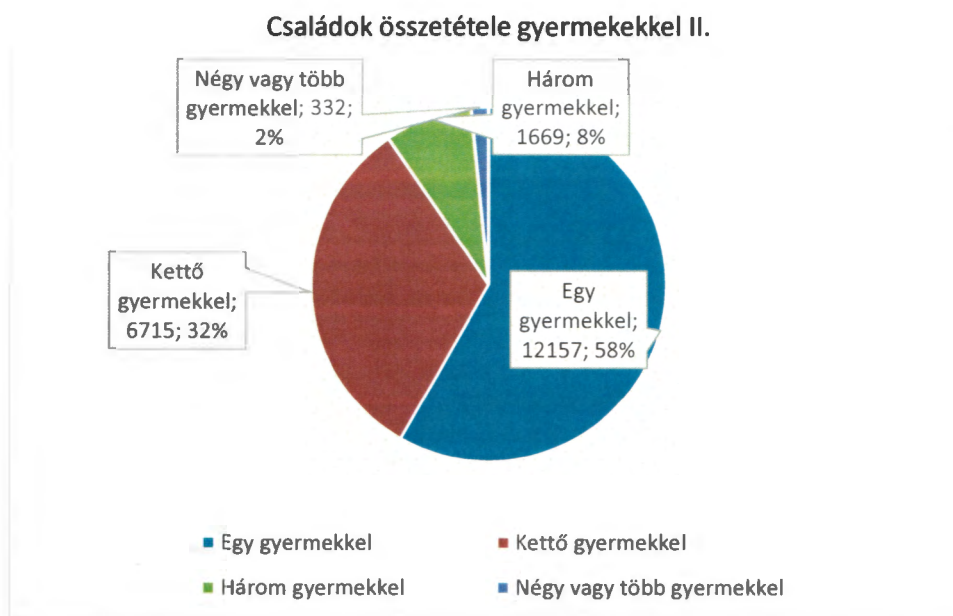
A népszámlálás adata alapján 2022-ben Nyíregyházán 31 495 család él, melynek 34%-ában nincs gyermek, s mintegy kétszeresében 20 873 családban gondoskodnak gyermekekről. A gyermekes családok száma csökkenő tendenciát mutat, a szerkezete változó, a régebbi, hagyományos nukleáris családdal szemben ma az egyszülős családok száma folyamatosan emelkedik. A 4.ábra mutatja, hogy Nyíregyházán a gyermekes családok mintegy 58%-ban egy gyermeket, a családok 32%-ában két gyermeket, míg a fennmaradó 10%-ban van három vagy több gyermeket nevelnek.

4. táblázat

Családok összetétele I.

	Családok száma	Egy szülő gyermekkel	Van gyermek	Egy gyermekkel	Kettő gyermekkel	Három gyermekkel	Négy vagy több gyermekkel
2022	31 495	7 091	20 873	12 157	6 715	1 669	332
2011	32 778	6 656	21 999	12 058	7 829	1 668	444
2001	32 737	5 227	22 485	11 232	9 161	1 729	363

forrás : KSH

forrás: KSH

A gyermekvállalást nagyban meghatározhatja a szülők gazdasági aktivitása, iskolai végzettsége, a lakhatás kérdése. Nyíregyháza támogatja a családokat, a letelepedésüket, a babavárást, a gyermekek iskoláztatását.

Nyíregyházán a 2022. évi népszámlálás idején 57 944 fő foglalkoztatott, 2 879 fő munkanélküli, 25 758 inaktív kereső és 29 701 fő eltartott élt. A munkaerő-piacon így együttesen 60 823 foglalkoztatott vagy munkanélküli személy volt jelen, akik a gazdaságilag aktív népességet jelentik. A vármegye székhely lakosságának 52,3 százaléka tartozott a gazdaságilag aktív népesség körébe, az inaktív keresők 22,2 százalékot, az eltartottak 25,4 százalékot képviseltek. A gazdaságilag aktív népesség 95,2 százaléka foglalkoztatott.

A foglalkoztathatóság egyik befolyásoló tényezője az iskolai végzettség. A legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya láthatóan csökken, azaz többen vannak, akik már szakmát tanulnak, szakképzettséget szereznek. A továbbtanulás, szakma szerzése érdekében nélkülözhetetlen feltétel az általános iskola befejezése. Mindkét tényező – a foglalkoztatottság és az iskolai végzettség- a támogatásokra való jogosultságot is befolyásolja, pl. a hátrányos/halmozottan hátrányos helyzet megállapításánál.

2. AZ ÖNKORMÁNYZAT ÁLTAL NYÚJTOTT PÉNZBELI, TERMÉSZETBENI ELLÁTÁSOK BIZTOSÍTÁSA

A települési önkormányzat képviselő-testülete - a Gyvt. 18. § (2) bekezdése alapján- a rendeletében meghatározott módon és feltételek szerint a gyermek és fiatal felnőtt rászorultságára tekintettel pénzügyi támogatást állapíthat meg. Nyíregyháza a lakosság helyi sajátosságaira figyelemmel önkormányzati rendeletekben szabályozza az egyes, általa nyújtott támogatásokat.

Az egyes támogatási formákra alkotott önkormányzati rendeleteket a Közgyűlés minden évben felülvizsgálja annak érdekében, hogy a segítségre szoruló lakosság minél szélesebb spektrumát tudja elérni.

A felülvizsgálatok előkészítésekor különös figyelemmel van az adott, illetve elmúlt időszak aktuális, illetve előre látható gazdasági/pénzügyi jellegű változásaira (tipikusan ilyen pl.: a minimálbér/garantált bérminimum emelkedése, vagy éppen a nyugdíjak emelkedése), amelyekre figyelemmel alakítja az egyes támogatási formák igénybevételéhez szükséges jövedelemhatárokat, feltételeket.

Jelenleg rendeleti úton összesen 15 féle ellátási formát szabályoz. A különböző ellátások a letelepedést, a lakhatást, a gyermekek ellátását, illetve a lakosság egyéb szükségleteinek kielégítését segítik.

Mindezeket a támogatásokat kiegészítik azok a szolgáltatások, támogatások, amelyek nem helyi szintű szabályozás alá esnek, ugyanakkor az egyének, családok, gyermekek jólétét szolgálják. Ezek között említjük az intézményi gyermekétkeztetést, a szünidei gyermekétkeztetést (házhoz szállítással), a pályázatokat ösztöndíjak igénybevételére, a gyermeküdültetési támogatást, a drogpreevenció programok támogatását stb.

2.1 A GYERMEKEK VÉDELMÉRŐL ÉS A GYÁMÜGYI IGAZGATÁSRÓL SZÓLÓ 1997. ÉVI XXXI. TÖRVÉNYBEN MEGHATÁROZOTT PÉNZBELI ÉS TERMÉSZETBENI ELLÁTÁSOK

A Gyvt. a gyermek érdekeit és jogait helyezi előtérbe, ennek érdekében támogatásokat biztosít a családok és a gyermekek számára, valamint meghatározza az Önkormányzat által kötelezően nyújtandó pénzbeli és természetbeni ellátások körét. A jogszabályban meghatározott ellátások igénybevétele általában önkéntes.

A jogszabály két ellátást nevesít:

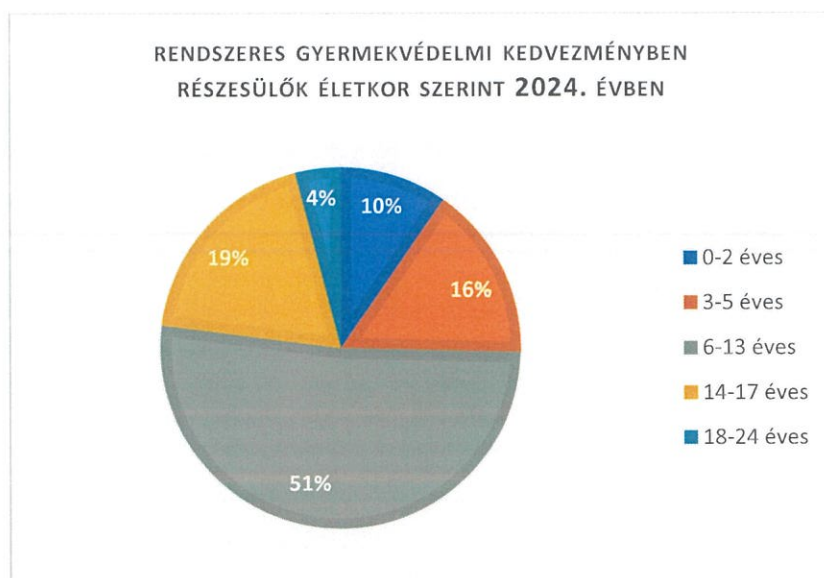
- a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményt (Gyvt. 19. §, 20. §),
- és a gyermekétkeztetést (Gyvt. 21. §-21/C. §).

2.1.1 Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény

A Gyvt. 19. § (1) bekezdésében foglaltak szerint a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság megállapításának célja annak igazolása, hogy a gyermek szociális helyzete alapján jogosult

- a törvényben meghatározott ingyenes vagy kedvezményes intézményi gyermekétkeztetés (– ha megfelel a Gyvt. 21/C. §-ában foglalt feltételeknek – a szünidei gyermekétkeztetés) igénybevételére,
- külön jogszabályokban meghatározott egyéb kedvezményekre

5. ábra

forrás: saját szerkesztés

A statisztikai adatok alapján Nyíregyházán a kedvezményt leginkább a 6-13 éves korosztályú gyermekek családjai igénylik, a legkevésbé a 18-24 éves korosztály. Ennek magyarázata, hogy a támogatáshoz kötődő kedvezményeket leginkább az iskolás korosztály tudja igénybe venni, a jogosultság érinti a gyermekek intézményi és szünidei étkeztetését és egyéb oktatással összefüggő támogatásokra jogosít.

A bevezetőben már említett változás, mely szerint 2024. július 01. napjától emelkedett a **rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosító jövedelemhatár**: a szociális vetítési alap összegének (28 500 forintnak) 165 százalékában meghatározott jövedelmi küszöb a szociális vetítési alap 225 százalékára nőtt; egyedülálló szülő által nevelt gyermek, tartósan beteg, súlyos fogyatékos gyermek és nagykorú gyermek esetén pedig 180 százalékról 245 százalékra nőtt.

A kedvezményre jogosult így az a gyermek, akinek a családjában az egy főre jutó jövedelem

- gyermekét egyedül nevelő szülő, valamint tartósan/súlyosan fogyatékos beteg gyermek, nagykorúvá vált gyermek esetén nem haladja meg a szociális vetítési alap 245 %-át (69 825 Ft),
- családban élők esetén a szociális vetítési alap 225 %-át (64 125Ft).

2023. évben 1051 fő részesült a kedvezményben, amely 533 családot jelentett, míg 2024-ben 1013 fő részesült az ellátásban mely **495 családot** jelent.

5. táblázat

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermekek száma
az egy főre jutó családi jövedelem szerint 2023ban és 2024-ben

Év	rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermekek száma az egy főre jutó családi jövedelem szerint								elutasítások száma
	14.250 Ft alatt	14.251- 28.500 Ft	28.501 - 38.475 Ft	38.476- 41.325 Ft	41.326- 47.025	47.026- 51.300 Ft	51.300- 64.125 Ft	64.125- 69.825 Ft	
2023	296	515	137	32	51	20	-	-	25
2024	284	475	127	22	49	29	22	5	21

Forrás: Nyíregyháza MJV Polgármesteri Hivatal

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők családjában az egy főre jutó jövedelem jellemzően az szociális vetítési alap (28.500 Ft) alatt van.

2.1.2 Gyermekétkeztetés: ingyenes vagy kedvezményes étkeztetés, szünidei étkeztetés

Ingyenes étkezés vagy kedvezményes étkezés

A Gyvt. alapján ingyenes étkeztetésben vagy kedvezményes étkeztetésben részesülhetnek a rászoruló gyermekek. A gyermekétkeztetés során az intézményi térítési díj 100%-át kedvezményként kell biztosítani

a) a bölcsődei ellátásban vagy óvodai nevelésben részesülő gyermek után, ha

- rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül,
- tartósan beteg vagy fogyatékos, vagy olyan családban él, amelyben tartósan beteg vagy fogyatékos gyermeket nevelnek,
- olyan családban él, amelyben három vagy több gyermeket nevelnek,
- olyan családban él, amelyben a szülő nyilatkozata alapján az egy főre jutó havi jövedelem összege nem haladja meg a kötelező legkisebb munkabér személyi jövedelemadóval és társadalombiztosítási járulékkal csökkentett összegének 130%-át, vagy
- nevelésbe vették,

b) az 1–8. évfolyamon nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő tanuló után, ha

- rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül, vagy
- nevelésbe vették.

A gyermekétkeztetés során az intézményi térítési díj 50%-át normatív kedvezményként kell biztosítani

- az 1–8. évfolyamon felül nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő tanuló után, ha rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül,
- az 1–8. és az azon felüli évfolyamon nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő tanuló után, ha olyan családban él, amelyben három vagy több gyermeket nevelnek,
- tartósan beteg vagy fogyatékos gyermek után.

6. táblázat

Étkeztetésben részesülők száma (fő)					
	2020	2021	2022	2023	2024
Étkezésben részesülő gyermekek száma	6 895	7 687	9 369	9076	9028
100 %-os térítési díjat fizet (fő)	2 850	3 288	4085	3867	3790
Kedvezményben részesülők aránya (%)	58,6	57,2	56,7	57,4	58,0
Ebből: Ingyenes ellátásban részesül (fő)	3 017	3 176	3549	3447	3517
50 %-os kedvezményben részesül (fő)	1 028	1 223	1735	1762	1721

Forrás: önkormányzati adat, saját szerkesztés

Szünidei gyermekétkeztetés

Az intézményi étkeztetés mellett fontos az évközi, valamint nyári szünidő alatt történő étkeztetés biztosítása. Az Önkormányzat szinte minden évben megszervezi az ingyenes **szünidei gyermekétkeztetést**, 2018. évi nyári szünettől az előre csomagolt ebéd valamennyi jogosult számára kiszállítással történik.

Az önkormányzat a szünidei gyermekétkeztetés keretében a hátrányos helyzetű gyermek és a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő, halmozottan hátrányos helyzetű gyermek részére ingyenesen biztosítja a *déli meleg főétkezést* a jogszabályban felsoroltak szerint (szülő, törvényes képviselő kérelmére az őszi, téli és tavaszi szünet valamennyi munkanapján, a nyári szünetben legalább 43 munkanapon).

A jogszabályi előírások alapján azon hátrányos helyzetű és rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő, halmozottan hátrányos helyzetű gyermek szülőjét vagy más törvényes képviselőjét, akinek gyermeke tekintetében a hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzet az adott év

- a) szeptember 1-jén fennáll, az évközi szünet időtartamára eső szünidei gyermekétkeztetés igénybevételének lehetőségéről, az igénybevétel módjáról, valamint a szünidei gyermekétkeztetés biztosításának időtartamáról, helyszínéről és módjáról minden év szeptember 15-éig,
- b) május 1-jén fennáll, a nyári szünet időtartamára eső szünidei gyermekétkeztetés igénybevételének lehetőségéről, az igénybevétel módjáról, valamint a szünidei gyermekétkeztetés biztosításának időtartamáról, helyszínéről és módjáról minden év május 15-éig írásban kell tájékoztatni.

A családok a tájékoztatással együtt megkapták a kitöltendő formanyomtatványt, valamint értesült a család- és gyermekjóléti szolgálat. Az étkeztetés lebonyolításában az elmúlt évben is a Nyíregyházi Család- és Gyermekjóléti Központ aktívan közreműködött.

7. táblázat

Szünidei étkezést igénybe vevők száma 2024. évben

	hátrányos helyzetű (fő)	halmozottan hátrányos helyzetű (fő)	összesen (fő)
Igénylők száma			
tavaszi szünet (5 munkanap)	83	247	330
nyári szünet (49 munkanap)	94	290	384
őszi szünet (4 munkanap)	84	237	321
téli szünet (7 munkanap)	106	219	325
Igénylők száma			
Összesen	367	993	1360

Forrás: saját szerkesztés

2024. évben is a szünidei gyermekétkeztetést az Elamen Zrt. biztosította. A gyermekétkeztetés finanszírozását tekintve az Önkormányzat jelentős többletfinanszírozást biztosít. Magyarország központi költségvetésében biztosított forrás az adóerő-képességet figyelembe véve 285 Ft Nyíregyháza esetében. Ezt az összeget az önkormányzat 2024. évben nettó 1200 Ft/adag-ra egészítette ki.

A téli szünetben igénylők számának emelkedése valószínűsíthetően összefüggésben van a jövedelmi határok megemelése következtében a jogosultak számának emelkedésével.

Pénzbeli támogatás

2024 évben is a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermekek a Gyvt. szabályainak megfelelően- egy évben- két alkalommal (augusztus, illetve november hónapban) pénzbeli támogatásban részesültek, melynek értéke rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők esetében 6000 Ft, hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetűek esetében 6500 Ft.

2024. augusztusban 187 fő részesült 6. 000 Ft és 564 fő 6. 500 Ft egyszeri támogatásban.
Novemberben pedig 172 fő 6. 000 Ft, 572 fő 6. 500 Ft összegű támogatást kapott rászorultsága alapján.

Hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzet

A jegyző a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosító határozat meghozatalával egyidejűleg, azzal azonos időtartamra, külön döntésben állapítja meg a gyermek/nagykorúvá vált gyermek hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzetének fennállását, melyhez különböző kedvezmények társulnak.

Hátrányos helyzetű az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében az alábbi körülmények közül egy fennáll:

- a szülő vagy a családba fogadó gyám alacsony iskolai végzettsége, ha a gyermeket együtt nevelő mindkét szülőről, a gyermeket egyedül nevelő szülőről vagy a családba fogadó gyámról - önkéntes nyilatkozata alapján - megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor legfeljebb alapfokú iskolai végzettséggel rendelkezik,
- a szülő vagy a családba fogadó gyám alacsony foglalkoztatottsága, ha a gyermeket nevelő szülők bármelyikéről vagy a családba fogadó gyámról megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban Szt.)33. §-a szerinti aktív korúak ellátására jogosult vagy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésének időpontját megelőző 16 hónapon belül legalább 12 hónapig álláskeresőként nyilvántartott személy,
- a gyermek elégtelen lakókörnyezete, illetve lakáskörülményei, ha megállapítható, hogy a gyermek a településre vonatkozó integrált településfejlesztési stratégiában szegregátumnak nyilvánított lakókörnyezetben vagy félkomfortos, komfort nélküli vagy szükséglakásban, illetve olyan lakáskörülmények között él, ahol korlátozottan biztosítottak az egészséges fejlődéséhez szükséges feltételek.

Forrás: saját szerkesztés

2024. évben a hátrányos /halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek száma összesen 545 fő volt, ebből 142 fő hátrányos helyzetű gyermek. A hátrányos helyzet megoszlását tekintve elmondható, hogy a legnagyobb arányban, mintegy 73%-ban az elégtelen lakókörnyezet, illetve lakáskörülmény miatt került megállapításra a hátrányos helyzet, pedig a gyermek fejlődése szempontjából meghatározó az őt érő környezeti hatások, a különböző ingerek.

Forrás: saját szerkesztés

2024. évben halmozottan hátrányos helyzetű 403 gyermek volt. Halmozottan hátrányos helyzetű

- az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében az előzőekben meghatározott körülmények közül legalább kettő fennáll,

- a nevelésbe vett gyermek,
- az utógondozói ellátásban részesülő és tanulói vagy hallgatói jogviszonyban álló fiatal felnőtt.

A 6. ábrához hasonlóan a legnagyobb arányban a szülő(k), családba fogadó gyám alacsony iskolai végzettsége és az elégtelen lakókörnyezet, illetve lakáskörülmény miatt került megállapításra a halmozottan hátrányos helyzet. Elenyésző az alacsony iskolai végzettség és az alacsony foglalkoztatottság kettősének a hiánya a jogosultak körében. A statisztikai adatok alapján 68 család az, amelyben a 142 hátrányos helyzetű gyermek él, a 403 halmozottan hátrányos helyzetű gyermek pedig 191 családban él.

2.2 AZ ÖNKORMÁNYZAT ÁLTAL BIZTOSÍTOTT TÁMOGATÁSOK, KEDVEZMÉNYEK

Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata kiemelten fontosnak tartja a gyermeket nevelő családok, ezáltal a gyermekek szociális biztonságának megőrzését.

A helyi segélyezési rendszer alakítása során is igyekszik nyomon követni mindazokat a társadalmi, gazdasági és jogi változásokat, amelyek hatással bírnak a szociális és gyermekjóléti ellátások rendszerére.

- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvényből adódó egyes feladatok végrehajtásáról szóló 54/2011. (XII.16.) önkormányzati rendeletben (továbbiakban Ör.),
- szociális rászorultságtól függő egyes pénzbeli és természetben nyújtott szociális ellátásokról szóló 21/2021. (VI.25.) önkormányzati rendelet (továbbiakban ÖrSzt.),
- Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata által az egyes szociális rászorultságtól függetlenül nyújtott pénzbeli és természetbeni ellátási formákról szóló 22/2021. (VI.25.) önkormányzati rendeletben (továbbiakban Örf.) meghatározott módon különböző pénzbeli és természetbeni támogatásokat biztosít.

Ezek a támogatási formák a

- helyi autóbusz közlekedési támogatás (Ör. 2. §),
- üdültetési támogatás (Ör. 2/A. §),
- rendkívüli települési támogatás (ÖrSzt. 14. §),
- tanszertámogatás (Örf. 3. §),
- Bursa Hungarica Felsőoktatási Önkormányzati ösztöndíj [51/2007. (III. 26.) Korm. rendelet a felsőoktatásban részt vevő hallgatók juttatásairól és az általuk fizetendő egyes térítésekről 18. § - 20. §],
- Rászoruló Hallgatókért Közalapítvány támogatása,
- nyári táboroztatás.

Az Önkormányzat valamennyi támogatását biztosította, illetve a nyári szünidőben a Szigligeti táborozást és az un. napközis táborokat is megszervezte 2024 évben is.

A helyi támogatásokban részesülők száma

Megnevezés	2020	2021	2022	2023	2024
helyi járatú autóbusz közlekedési támogatásra	88	66	52	148	98
üdültetési támogatásra	151	140	177	195	181
rendkívüli települési támogatásra (étkezési térítési díj, iskolakezdési támogatás)	-	-	-	-	72
tanszercsomag	4473	4624	4547	4471	4222
Bursa Hungarica Felsőoktatási Önkormányzati Ösztöndíj	89	78	84	64	55
Rászoruló Hallgatókért Közalapítványa	30	39	70	44	41
nyári táboroztatásban	896	1627	1651	994	872

Forrás: saját szerkesztés

2.2.1 Helyi autóbusz közlekedési kedvezmény

A nyíregyházi lakóhellyel (állandó lakcím) rendelkező, alap-, vagy középfokú tanintézetrel tanulói jogviszonyban álló rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek, illetve a halmozottan hátrányos helyzetű gyermek igénye szerint helyi járatú autóbusz közlekedési támogatásra jogosult. 2018. március 1-től a

- rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult, illetve szülője, vagy más törvényes képviselője által beszerzett bérletigazolvány és bérletjegy ellenértékének 50%-át,
- a halmozottan hátrányos helyzetű jogosult, illetve szülője, vagy más törvényes képviselője által beszerzett bérletigazolvány és bérletjegy ellenértékének 80 %-át,

a lejárt bérletjegy átadása ellenében a Nyíregyháza Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatala házipénztárából a szülő, és vagy törvényes képviselő nyilatkozatában meghatározott személy kezeihez kell kifizetni. E támogatásra kifizetett összeg 2024-ben összesen 443.520 Ft volt, amely 98 főt jelentett.

2.2.2 Üdültetési támogatás

Szigliget földrajzi fekvését tekintve a Dunántúli-középhegység területéhez tartozó Észak-Balaton középtáj egyik legszebb kistájában, a Tapolcai-medence és a Balaton árkának találkozásánál foglal helyet. Évről -évre lehetőség nyílik, hogy Nyíregyháza Megyei Jogú Város tulajdonában álló Szigligeti Gyermeküdülőben- mely üzemeltetéséről a NYÍRVV Nonprofit Kft. gondoskodik- minél több gyermek számára biztosítsanak élményekben gazdag, felhőtlen pihenést.

Az elmúlt évben (2024) a táborban való részvételi lehetőség szintén kiterjesztésre került, a gyakorló, a 6 osztályos gimnáziumokban és az egyházi iskolákban tanuló diákok javára.

A nyári szünet rövidege miatt az első turnus június 23. napján kezdődött, az utolsó augusztus 30. napján ért véget. A turnusok vasárnaptól péntekig tartottak.

2024. évben 872 nyíregyházi székhelyű, alapfokú iskolában tanuló gyermek és 357 felnőtt gazdagodott élményekkel.

Az elmúlt évben is lehetőség nyílt a nyíregyházi civil szervezetek, nyugdíjas egyesületek részére, hogy elő-és utószezonban (2024. június 18. napjától-21. napjáig., illetve augusztus 31. napjától - szeptember 13. napjáig) igénybe vehyék az üdülő által nyújtott lehetőségeket.

A programok a gyermekek életkori sajátosságaink figyelembevételével kerültek összeállításra, így sok ismeretet szerezhettek a Balaton nevezetességeiről és környékéről. A tábor programjai az előző évekhez hasonlóan nagyon népszerűek voltak a diákok számára. A fürdés és napozás mellett érdekesebbnél, érdekesebb programokon is részt vehettek a táborozók.

- Sárvári Gyógy- és Wellnessfürdő,
- Tapolcai-tavasbarlang felfedezése,
- sümegi Történelmi és Lovasjátékok,
- Szigligeti vár.

Az önköltséges tábor díja nem változott. A gyerekek a tábort 46.000.-Ft /fő díj ellenében tudták igénybe venni turnusonként. Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata 2024. évben is biztosította a 10.000.-Ft összegű üdülési támogatást azon gyermekek részére, akik állandó nyíregyházi lakcímmel rendelkeznek, nyíregyházi székhelyű alapfokú tanintézetben tanuló jogviszonyban állnak és rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülnek, tartósan beteg, vagy akinek a szülője három vagy több kiskorú gyermekről gondoskodik. Az elmúlt évben 181 gyermek részesült üdülési támogatásban.

2.2.3 Rendkívüli települési támogatás

A települési önkormányzatok a rászorulóknak- a helyi sajátosságok figyelembevételével - rendeletükben szabályozottak alapján nyújthatnak segítséget. A nyíregyházi önkormányzat hatáskörébe tartozó települési támogatás címen **rendszeres és rendkívüli** ellátásokat nyújt a rászorulók részére.

A meglevő támogatások felülvizsgálata folyamatos. Évente módosulnak a jogosultsági feltételek, elsősorban a jövedelem határok, elsősorban a minimálbér, garantált bérminimum és a nyugdíjak változásait követve.

A gyermekvállalás, valamint a családalapítás támogatását elősegítendő az Önkormányzat által az eddigiekben szociális rászorultságtól függően nyújtott *kelengyetámogatás* szabályrendszere megváltozott. A támogatás szociális rászorultságtól független, így valamennyi Nyíregyházán állandó lakóhellyel rendelkező újszülött jogán annak szülője, külön kérelemre, a gyermek születésekor igényelheti ezt a támogatási formát.

A támogatás mértéke – az előző évek demográfiai adatait figyelembe véve - 20.000.- Ft-ban került megállapításra gyermekeként. 2024. március 1-től 2024. december 31-ig 404 szülő részére került megállapításra összesen 8.202.000-Ft. összegben.

A rendkívüli települési támogatás kategóriája bővült, amikor a Közgyűlési döntés értelmében bevezetésre került szelektív támogatásként – a beiskolázási költségek enyhítése céljából - az *iskolakezdési támogatás*.

A támogatásra a nyíregyházi székhelyű általános iskolába beiratkozott, állandó nyíregyházi lakcímmel rendelkező felső tagozatos általános iskolai tanuló (5-8 évfolyam) jogosult, akinek családjában az egy főre jutó jövedelem a szociális vetítési alap 400 %-át, azaz a 114. 000. Ft-ot nem haladta meg. Az elmúlt évben ebben a támogatásban 44 gyermek részesült.

A támogatás mértéke gyermekenként 7.000.-Ft. A támogatás iránti kérelem évente egy alkalommal augusztus 01. és október 31. között nyújtható be. A határidő mulasztása jogvesztő.

2.2.4 Tanszercsomag juttatás

A helyi rendeletben foglaltak szerint az önkormányzat természetbeni formában már több éve segíti iskolakezdekor az 1-4. osztályos nyíregyházi diákokat tanszercsomag formájában – 2024. évben 4222 fő, összesen 12.666. 000.- Ft összértékű csomagban részesült.

A csomag füzeteket, rajzlapot, grafitceruzát, radírt, ecsetet, zsírkrétát stb. tartalmazott, az iskolai évfolyam szükségletének megfelelően. A csomag értéke összesen 3.000 Ft/csomag volt. A gyermekek a csomagot az iskolákban személyesen vehették át.

2.2.5 Bursa Hungarica Felsőoktatási Önkormányzati Ösztöndíj

Az Önkormányzat évek óta csatlakozik a Bursa Hungarica Felsőoktatási Ösztöndíjpályázathoz, mellyel a hátrányos helyzetű, szociálisan rászoruló fiatalok számára is elérhetővé kívánja tenni a felsőoktatásban való részvételt.

Az ösztöndíj többszintű támogatási rendszer, három forrásból épül fel: települési önkormányzatok által nyújtott támogatás; a megyei önkormányzatok által nyújtott támogatás és a felsőoktatási intézményi támogatás. Tavaly a Bursa Hungarica támogatásban részesítettek száma: 55 fő volt. A támogatás legalacsonyabb havi összege 5. 000 Ft, a legmagasabb 15.000 Ft volt. A megállapított támogatások összege összesen 4.677.500 Ft volt.

2.2.6 Rászoruló Hallgatókért Közalapítvány

A Közalapítvány évek óta egyszeri vissza nem térítendő támogatást nyújt felsőfokú tanulmányokat végző hallgatók részére. A Közalapítvány Kuratóriuma 2024-ben is két alkalommal tett közé felhívást támogatás elnyerésére.

2024-ban 41 hallgató megfelelt a pályázatban kiírt feltételeknek, így a Kuratórium döntése alapján 30.000-70.000 Ft összegű támogatásban részesültek elért tanulmányi eredményük, valamint szociális helyzetük alapján.

2.2.7 Nyári táboroztatás

Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata megbízásából az elmúlt évben is a NYÍRVV Nonprofit Kft. szervezte meg a városi általános iskolába járó gyerekek számára a *nyári napközis* tábort. A táborozás 2024. június 24-től augusztus 16-ig nyolc turnusban került megszervezésre.

Hat helyszín közül választhattak a tanulók:

- Sóstói Múzeumfalu területén 2024.07.01.-től 07.26-ig négy turnusban,

- Kis Vakond táborban 2024.06.24-től 08.16-ig nyolc turnusban,
- Arany János Iskolában 2024.06.24-től 07.05-ig kettő turnusban,
- Futorobi játszóházban 2024.06.24-től 08.16-ig nyolc turnusban,
- Digi táborban 2024.06.24-től 07. 12-ig és 08.05-től 08.16-ig öt turnusban táborozhattak a gyerekek.

A napközis táborozás 2024. évben is népszerű volt a szülők és a gyerekek körében. Ennek egyik oka volt, hogy a táborozás magas szakmai színvonal és érdeklődő programokat biztosított a gyerekek részére. Másik ok az, hogy a szociálisan hátrányos helyzetű gyerekek nyári elfoglaltságát, tanulását elősegítő táborok megoldást jelentettek a szünetben sok hasznos ismeret szerzésére.

A jelentkezéseket a szülők az iskolákon keresztül tudták benyújtani. Az elmúlt évben is csupán az étkezés díját kellett fizetni. A gyermekek egy turnust vehettek igénybe támogatott költségen, több turnusban való részvétel esetén már önköltséges áron – 35.000.-Ft/hét - tudták ezt megtenni. A táborok napi háromszori étkezést biztosítottak a gyerekek részére valamint fontos megemlíteni, hogy a Volánbusz Zrt. segítségével juthattak el a gyerekek a tábori helyszínekre.

A három vagy több gyermeket nevelő, valamint a tartósan beteg gyermeket nevelő családoknak kedvezményt biztosított az önkormányzat, nekik a térítési díj 50%-át kellett kifizetni. A szociálisan rászoruló gyermekek, a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermekek, valamint a nevelésbe vett gyermekek egy turnusban ingyenesen táborozhattak.

9. táblázat

Jogcím	Kedvezményben részesülők száma (fő)	Fizetendő díj (Ft)
három vagy többgyermekes család	219	5000 Ft/turnus
tartósan beteg gyermek	39	5000 Ft/turnus
rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermek	20	0 Ft
nevelt gyermek	13	0 Ft
Összesen	291	-

Forrás: Beszámoló a nyári napközis táborról, NYÍRVV Nonprofit Kft, 2024.

3. JEGYZŐI FELADATOK GYÁMÜGYI HATÁSKÖRBEN

3.1 CSALÁDVÉDELMI KOORDINÁCIÓ

Ma Magyarországon zéró tolerancia van a gyermekbántalmazást tekintve, a Gyermek jogairól szóló 1991. évi LXIV. törvény 19. cikke és a Gyvt. 6. § (5) bekezdése értelmében. A zéró tolerancia azonban nem csak a gyermekek tekintetében áll fenn, hanem a felnőttekre is érvényes. Minden gyermeket egyenrangú védelem illet meg a fizikai, az érzelmi, a szexuális erőszakkal, valamint az elhanyagolással szemben is.

Családi erőszak bárkivel előfordulhat, azonban nagyon nehezen lehet tetten érni. Sokan tagadják, keresik a kifogásokat és háíritanak a probléma körül. Akkor a legnehezebb fellépni ellene, ha nem fizikai bántalmazásról beszélünk, hanem lelki, érzelmi vagy szexuális bántalmazásról. Ezért nagyon fontos, hogy a bántalmazó kapcsolat árulkodó jeleit mihamarabb észrevegyük és tegyünk ellene.

A gyermekvédelmi jelzőrendszer célja a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzése és megszüntetése. A jelzőrendszer működtetése állami és önkormányzati feladat is egyben. Azonban az állampolgároknak is felelősségük van és amennyiben veszélyt észlelnek jelzési kötelezettségük van, amit akár anonim módon is megtehetnek.

2020. január 01-től a hozzátartozók közötti erőszak miatt alkalmazható távoltartásról szóló 2009. évi LXXII. törvény (továbbiakban: Hketv.) szerint a családvédelmi koordinációért felelős szerv a települési önkormányzat jegyzője. A törvény célja, hogy hatékony és megfelelő jogszabályi védelmet nyújtson az áldozatoknak.

A hozzátartozók közötti erőszak megelőzéséhez kapcsolódó feladatot látják el törvényben meghatározott alaptevékenységük keretében:

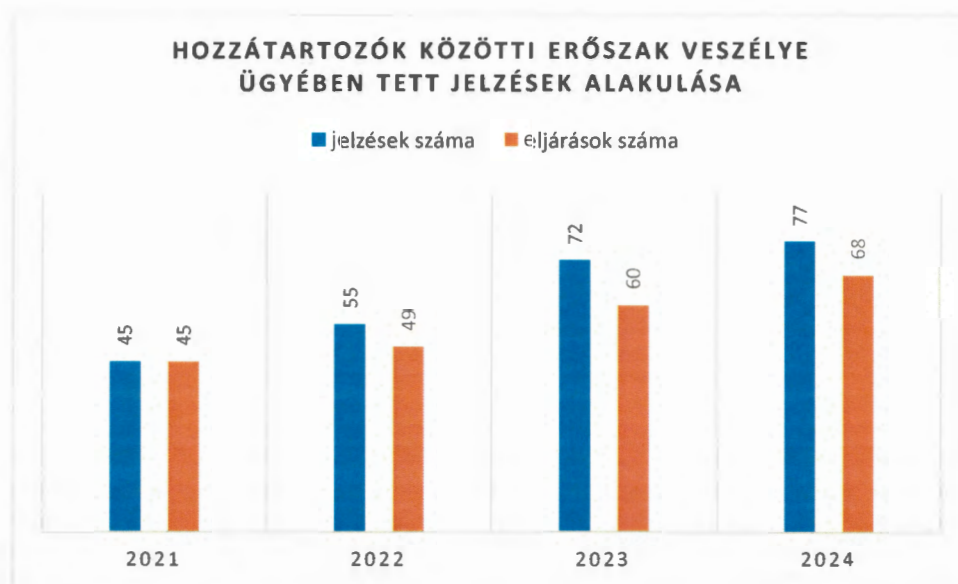
- az egészségügyi szolgáltatást nyújtók – házi orvos, házi gyermekorvos, védőnői szolgálat –
- személyes gondoskodást nyújtó szolgálatok – családsegítő szolgálat, családsegítő központ, gyermekjóléti szolgálat, gyermekjóléti központ, gyermekek vagy családok átmeneti otthona,
- köznevelési intézmény, a szakképző intézmény és a nevelési tanácsadó
- a gyámhatóság,
- a rendőrség,
- az ügyészség,
- a bíróság,
- a pártfogó felügyelői szolgálat,
- az áldozatsegítés és kárenyhítés feladatait ellátó szervezetek,
- a menekülteket befogadó állomás, a menekültek átmeneti szállása,
- az egyesületek, alapítványok.
-

Amennyiben ezen intézmények vagy személyek bármelyike hozzátartozók közötti erőszak veszélyét észleli, úgy köteles jelezni a családvédelmi koordinációért felelős szervnek, illetve kötelesek együttműködni és egymást tájékoztatni.

2024. szeptemberétől a jelzőrendszeri tagokat fokozottabban érintő változásokat eszközöltek. A korábbi szabályozás szerint is a jelzési kötelezettség elmulasztása fegyelmi vétségnek minősült. A Gyvt. 17. § (4) bekezdése egyes minősített (kiemelten veszélyeztetett) esetekben súlyosabb, büntetőjogi felelősséget határoz meg, a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény a 209. §-t követően a Gyermekvédelmi jelzéssel kapcsolatos kötelezettség megszegése alcímmel egészült ki.

A Hivatalhoz 2024. évben összesen 77 jelzés érkezett, melyből 68 esetben indult eljárás bántalmazás ügyében.

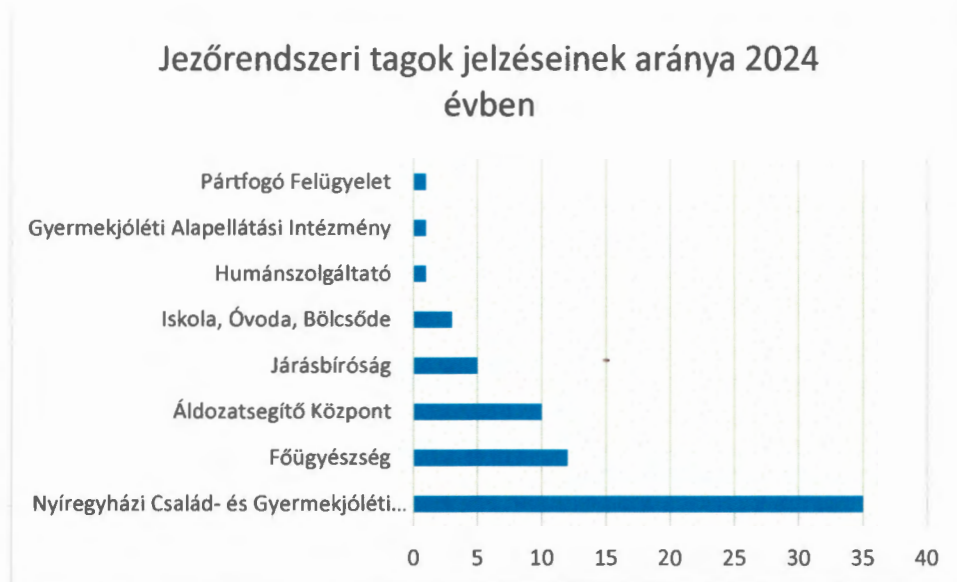
8. ábra

forrás: saját szerkesztés

Jól látható, hogy 2021. évhez képest emelkedő tendencia figyelhető meg a jelzések tekintetében. Ennek oka lehet egyfelől az, hogy a társadalom egyre tudatosabbá vált, másrészt pedig, hogy a COVID járvány utóhatásaként a korábbiakhoz képest több a családon belüli erőszak. Az áldozatok magasabb számban jelentik az eseteket a hatóságoknál, hiszen a tudatosság magában foglalja azt is, hogy áldozatként be tudja azonosítani, hogy ami vele történik az bűncselekmény.

A jelzőrendszeri tagok tekintetében is érzékelhető a jelzések számának emelkedése, ami arra vezethető vissza, hogy a jogszabályi változások miatt, amennyiben kiemelten veszélyeztetett körülményeket észlel és annak jelzését három munkanapon belül nem teszi meg a család- és gyermekjóléti szolgáltató felé, vagy nem kezdeményez hatósági eljárást a rendőrségnél, vagy gyámhivatalnál akkor szabadságvesztéssel sújtható.

forrás: saját szerkesztés

Az előző évekhez képest a jelzést adó jelzőrendszeri tagok közül a Nyíregyházi Család- és Gyermekjóléti Központ él a legtöbb jelzéssel. Ők találkoznak először a családokban jelentkező problémákkal a szolgáltatásaik révén. A tanácsadásaikon megjelenő problémák tekintetében elmondható, hogy a családok megélhetése nehezebbé vált, életszínvonaluk sok esetben csökkent. Ezek a tényezők nagymértékben hozzájárultak a családon belüli konfliktusok számának emelkedéséhez, a verbális és fizikai agresszivitás megjelenésének fokozódásához.

3.2 CSALÁDI JOGÁLLÁS RENDEZÉSE

2020. január 01. napjától a települési önkormányzat jegyzőjének feladat és hatásköre tovább bővült az apa adatai nélkül anyakönyvezett gyermekek családi jogállásnak rendezésével.

A családi jogállás rendezése az alábbi módokon biztosítható:

- apai elismeréssel
- képzelt szülő adatainak megállapításával
- apaság megállapítása iránt indítandó peres eljárással

2024. évben 56 esetben érkezett jelzés apa adatai nélkül anyakönyvezett gyermek esetében. Az év folyamán 31 esetben történt teljes hatályú apai elismerő nyilatkozat megtétele. Képzelt apa, valamint apaság bírósági megállapítása az év folyamán nem volt. Halmozott adatként 209 fő esetében a családi jogállás rendezetlen maradt továbbra is.

3.3 GYÁMNEVEZÉS

A jegyzői gyámhatóság feladatkörébe tartozik a gyámnevezésről, illetve a gyámságból való kizárásról szóló nyilatkozat felvétele a kérelmező szülővel.

A szülői felügyelettel rendelkező szülőnek joga van ahhoz, hogy kiskorú gyermeke részére gyámot nevezzen, vagy valakit a gyámság viseléséből kizárjon. A hatóság a szülő gyámnevezésre vagy a kizárásra vonatkozó nyilatkozatát a gyámkirendelésre irányuló eljárás során köteles figyelembe venni.

Ha a szülő a gyámot nevező vagy a gyámságból kizáró nyilatkozatát a települési önkormányzat jegyzője előtt teszi, az erről felvett jegyzőkönyvnek tartalmaznia kell a gyermek és a nevezett gyám vagy a gyámságból kizárt személy személyazonosító adatait, valamint a szülő felhívását a lakóhely változásának bejelentésére. A szülő a lakóhelyváltozásról szóló bejelentési kötelezettségének úgy is eleget tehet, hogy a polgárok személyi adatainak és lakcímének nyilvántartását kezelő szervtől kéri, hogy a lakóhelyváltozás tényét közölje a települési önkormányzat jegyzőjével. 2024. évben nem érkezett gyámnevezésre vagy gyámságból való kizárásra megkeresés.

3.4 KÉPZELT APA

A képzelt apa bejegyzése egy **anyakönyvi eljárás**, melynek az a célja, hogy az a gyermek, akinek az anyakönyvében nincs bejegyezve édesapa, ne kerüljön hátrányosabb helyzetbe azokhoz képest, akiknek van bejegyzett édesapjuk. A jegyző az anya kérésére képzelt személyt állapíthat meg apaként, feltéve, ha az apaság megállapítása iránt nincs folyamatban peres eljárás, illetve a gyermek iránt nincs örökbefogadási eljárás megindítva. A képzelt apa adatainak megállapítására a jegyző jegyzőkönyvet vesz fel, az anyával egyetértésben állapítja meg a képzelt személy adatait.

2024. évben hivatalunkban képzelt apa megállapítása iránti kérelem nem került benyújtásra.

4. AZ ÖNKORMÁNYZAT ÁLTAL BIZTOSÍTOTT SZEMÉLYES GONDOSKODÁST NYÚJTÓ ELLÁTÁSOK BEMUTATÁSA

A gyermekjóléti alapellátás rendszerébe tartozó ellátásokat – a gyermekjóléti szolgáltatás, a gyermekek napközbeni ellátásai, a gyermekek átmeneti gondozása – az önkormányzati fenntartásban működő Nyíregyházi Család és Gyermejjóléti Központ és a Nyíregyházi Gyermejjóléti Alapellátási Intézmény biztosítja.

4.1 CSALÁD ÉS GYERMEKJÓLÉTI SZOLGÁLTATÁS

Magyarországon a gyermekvédelmi törvény tartalmazza azokat a szabályokat, melyek segítik a gyermek jogainak és érdekeinek érvényesülését, és a szülői kötelességek teljesülését. Gondoskodik a gyermek veszélyeztetettségének megelőzéséről, megszüntetéséről, illetve ha a gyermeket a szülei bármilyen okból nem tudják nevelni, a szülői gondoskodás pótlásáról. Segítséget nyújt a gyermekvédelmi gondnokságból kikerült fiatal felnőttek társadalmi beilleszkedéséhez.

A törvény rendelkezik a gyermekek védelmének rendszeréről, valamint azokról az ellátásokról, melyek a gyermekek gondozásához kapcsolódnak. Ezek lehetnek pénzügyi ellátások, személyes gondoskodást nyújtó ellátások, gyermekjóléti alapellátások és szakellátások, de ide tartoznak a hatósági intézkedések is.

A gyermekjóléti szolgáltatás a családsegítéssel egy szolgáltató, a család- és gyermekjóléti szolgálat keretében működik. A szolgálat ellátja a Gyvt. 39. § és a 40. § (2) bekezdés szerinti gyermekjóléti szolgáltatási feladatokat, valamint a családsegítés Szt. 64. § (4) bekezdése szerinti feladatait.

A gyermekjóléti szolgáltatás a jogszabályban meghatározott körű, együttműködésre kötelezett jelzőrendszeri tagokkal és más társintézményekkel együttműködve biztosítja a gondozási, szolgáltatási és szervezési feladatok ellátását, mely a szociális munka eszközeivel és módszereivel történik.

A család- és gyermekjóléti szolgálat feltárja a különböző korosztályoknál jelentkező problémákat, megkeresi azokra az adekvát válaszokat, az ellátási terület lehetőségeinek és szolgáltatási hátterének figyelembe vételével.

A család- és **gyermekjóléti** szolgálat tevékenységi körében ellátja:

- folyamatosan figyelemmel kíséri a településen élő gyermekek szociális helyzetét, veszélyeztetettségét
- meghallgatja a gyermek panaszát, és annak orvoslása érdekében megteszi a szükséges intézkedést
- segíti a nevelési-oktatási intézmény gyermekvédelmi feladatának ellátását
- felkérésre környezettanulmányt készít

A **családsegítés** önkéntesen, kérelem alapján történik települési szinten a család- és gyermekjóléti szolgálat; járási, vármegyei szinten a család-és gyermekjóléti központ keretében.

A családsegítő feladata szociális és mentál-higiénés problémák, illetve egyéb krízishelyzet miatt segítségre szoruló személyek, családok számára támaszt nyújtani az életvezetési képesség megőrzésében. Ez jelenthet információnyújtást, problémamegoldást, lelki támogatást vagy ügyintézészt is. A problémák kezelésének elsődleges eszköze a család erőforrásainak a megtalálása, a kliens önállóvá válása.

A Nyíregyházi Család és Gyermekjóléti Központ Nyíregyháza 3 telephelye mellett:

- Nyírpazony
- Kálmánháza és Nagycserkesz településeken is ellátja a szolgálat feladatait.

A Szolgálat tevékenységeit **a 2024-es évben Nyíregyházán 3.512 fő vette igénybe, ez 1813 családot jelent.**

A Szolgálat családsegítői és a Központ esetmenedzserei partneri viszonyban dolgoznak együtt, az esetmenedzser a család menedzsereként a családsegítővel, illetve az érintett tanácsadókkal, szakemberekkel közösen határozzák meg a probléma megoldásához vezető utakat. A családsegítő alapellátás keretében gondozza a családokat, és segíti a cselekvési tervben meghatározott feladatok teljesülését.

Legmagasabb számban a 35-49 év közötti személyek kérnek segítséget a szolgáltatótól, 2024-es évben **795 fő**, ugyanakkor jelentős a kiskorúak, fiatalok száma is, **1.370 fő**, mely

- magas iskolai hiányzásokból,
- ugrásszerűen növekvő elhanyagolásból,
- bántalmazást elszenvedő, valamint bűncselekményt elkövető kiskorúak számából adódik.

Az elsődleges problémák között a gyermeknevelési, valamint az elhanyagolásból eredő problémák jelentek meg, de fontos kiemelni, hogy magas esetszámban fordul elő az életviteli –71 család, valamint családi, kapcsolati konfliktusok – 79 család, elhanyagolás – 102 család. A gyermekek intézménybe való beilleszkedési problémája 34 családnál jelentett problémát.

A szolgálathoz a jelzőrendszer tagjaitól évről évre több jelzés érkezik bántalmazási ügyekben. Ez annak is a következménye, hogy a hozzátartozók között történő erőszak megtörténtekor a legtöbb esetben a kiskorú is érintve van, érzelmi, lelki állapota sérül. A legtöbb esetben ezek az esetek a rendőrség, az Áldozatsegítő Központ, családvédelmi koordinációért felelős szerv által küldött megkeresés, vagy a lakossági bejelentés útján kerül a szolgálat látóterébe. Ezekben az esetekben a jelzéseket párhuzamosan meg kell küldeni a gyámhivatal felé is a családvédelmi feladatok koordinálásáért felelős szerv- jegyző- felé.

A bántalmazás 196 fő életében jelent meg, ebből fizikai bántalmazással 81 kiskorú, lelki bántalmazással 105 kiskorú, szexuális bántalmazással 10 kiskorú érintett.

10. táblázat

Az ellátott bántalmazott, kiskorúak adatai 2024-ben

A szolgálatnál ellátott bántalmazott és elhanyagolt kiskorúak adatai											
Sorszám	Megnevezés	A bántalmazott						Az elhanyagolt			
		kiskorúak száma									
		Ebből (a-ből): hatóság intézkedésre tett javaslatot/ intézkedett			Ebből (c-ből): hatóság intézkedésre tett javaslatot/ intézkedett			Ebből (g és h-ből): hatóság intézkedésre tett javaslatot/ intézkedett			
		felel	lelki	szexuális	felel	lelki	felel	lelki			
a	b	c	d	e	f	g	h	i			
01	Családon belül	szülő által	50	40	85	37	6	4	429	179	143
02		testvér által	9	8	8	8	1	1	0	0	0
03		egyéb rokon, hozzátartozó által	5	5	7	3	1	0	1	2	1
04		Összesen (01-03 sorok)	64	53	100	48	8	5	430	181	144
05		ebből (04-ből): lány	29	20	47	21	5	4	186	135	57
06	Családon kívül	gyermek által	8	3	4	4	0	0			
07		felhívott által	9	9	1	1	2	2			
09		Összesen (06-07 sorok)	17	12	5	5	2	2			
10		ebből (08-ből): lány	5	5	2	2	2	2			
99	Összesen (01-10 sorok összesen)	81	65	105	53	10	7				

Forrás: Nyíregyházi Család-és Gyermekjóléti Központ szakmai beszámoló, 2024.

A jelzőrendszeri tagok beszámolója alapján elmondható, hogy jelentős mértékben emelkedett a tavalyi évben a **fizikai elhanyagolás**. 2023-as évben 349 kiskorút érintett, ezzel szemben már 2024-ben 430 kiskorú esetében találtak a szakemberek ezzel a problémával.

A Szolgálatnál nyilvántartott **veszélyeztetett kiskorúak száma a 2024-es évben 1.304 fő**, ebből jogerős hatósági intézkedésben érintett gyermekek száma **376 fő**, **védelembe vett 328 fő**, **nevelésbe vett 10 fő**. A jelzések közül kimagasló a szülők, család életvitelére, életvezetési problémája. A családok száma, melyben a veszélyeztetett kiskorúak élnek **647**. Hatósági intézkedés kezdeményezésére **177 gyermek** esetében került sor.

70/11

Veszélyeztetett kiskorúak adatai 2024-ben

Veszélyeztetett kiskorúak (0-17 évesek) adatai									
Sorszám	Okok			Az érintett gyermekek száma a veszélyeztetettség fő oka szerint	Ebből (a-ből) jogrendszeri hatósági intézkedésben érintett gyermekek száma	Ebből (b-ből): védelemben védtel	Ebből (b-ből): nevelésben védtel	A veszélyeztetettség okainak halmazott száma (fő okból együtt)	
				a	b	c	d	e	
01	Nyilvántartott veszélyeztetett kiskorúak száma (02+14+17+19. sorok összege)			1364	376	328	30	0	
02	Környezeti háttérrel összefüggően			1124	322	294	9	2649	
03	Ebből (02-ből):	Gyermekabúval szembeni rossz bánásmód	lakhatási probléma	243	49	48	0	481	
04			szülő(k)egészségi problémái	43	12	12	0	76	
05			családi szerkezeti	105	27	12	1	507	
06			szülők, család életvitel, életvezetési problémája	273	58	47	6	583	
07			családon belüli bántalmazás	fizikai	63	39	38	1	87
08				lelki	113	36	36	0	159
09				szexuális	8	6	5	1	8
10				fizikai	193	71	70	0	440
11			iskolai kirekesztés, erőszak	gyermek elhanyagolása	28	11	2	0	174
12				iskolai kirekesztés, erőszak	10	1	1	0	25
13	kortárs csoport negatív hatása	37		11	9	0	78		
14	Magatartási háttérrel összefüggően (az érintett gyermekek vonatkozásában)			82	28	21	8	211	
15	Ebből (14-ből):	drogfogyasztás	10	9	9	0	11		
16		csevegés	54	24	19	0	94		
17	Égésügyi háttérrel összefüggően (az érintett gyermekek vonatkozásában)			46	16	13	3	93	
18	Ebből (17-ből):	magatartás- vagy tanulási zavar	42	16	12	1	81		
19		anyagi háttérrel összefüggően (az érintett gyermekek vonatkozásában)	52	0	0	0	552		
20	Családok száma, amelyekben a veszélyeztetett kiskorúak élnek			647	177	160	6	0	
21	A nyilvántartott veszélyeztetett kiskorúak közül (01 sor) a központ felé továbbított esetek száma			156	0	0	0	0	
22	hatósági intézkedés kezdeményezése			127	0	0	0	0	
23	Ebből (21-ből):	központ által nyújtott speciális szolgáltatások	25	0	0	0	0		
24		A nyilvántartott veszélyeztetett kiskorúak közül (01 sor) súlyos veszélyeztetettség miatt közvetlenül hatósági intézkedésre javasolt esetek (a központ értesítése mellett) száma	7	7	0	2	0		
25	Veszélyeztetettként nyilvántartott kiskorúak száma tárgyév december 31-én			845	267	226	3	0	

Forrás: Nyíregyházi Család-és Gyermekjóléti Központ szakmai beszámoló, 2024.

A szolgálat tevékenységi köréhez tartozik a különböző szociális ügyintézéshez nyújtott segítség, adomány közvetítés, ami főként élelmiszer-csomagok biztosítása volt, mely **5.849 fő** részére került átadásra. **Tanácsadáson 1.871**, esetkonzultáción **1.910 fő** jelent meg, **szociális ügyintézéshez 1.459 fő** kért segítséget.

4.2 ÉSZLELŐ-JELZŐRENDSZER

A gyermekeket veszélyeztető problémák megelőzése érdekében a szolgálatok észlelő és jelzőrendszert működtetnek, együttműködve többek között a jogszabályban meghatározott szervekkel, különböző hatóságokkal.

A jelzőrendszer elsőként együttműködési, tájékoztatási kötelezettséget jelent, így a Nyíregyházi Család-és Gyermekjóléti Központ Szolgálatának feladata a veszélyeztetettséget **észlelő és jelző rendszer működtetése is**.

2024. szeptember 1. napjától észlelő- és jelzőrendszert érintő módosítások léptek hatályba a Gytv-ben is, azonban fontos kihangsúlyozni, hogy a **jelzőrendszer működésében, a veszélyeztető helyzetek megítélésében nincsen változás**.

A jogszabálmódosítás a jelzőrendszeri tagok felelősségét, kötelezéseik ellátását – illetve azok elhanyagolását – érinti.

Az elmúlt évtől minden jelzőrendszeri tagra vonatkozik, hogy ha nem teljesíti jelzési, kezdeményezési és/vagy együttműködési kötelezettségét, felelősségre vonható.

A Szolgálat nagy hangsúlyt fektetett arra, hogy tájékoztassa a jelzőrendszeri tagokat a jogszabályváltozásokról, a jelzés megtételének folyamatairól. **2024-ben 7 alkalommal valósult meg szakmaközi tanácskozás**.

4.3 GYERMEKJÓLÉTI KÖZPONT SZOLGÁLTATÁSAI

A Nyíregyházi Család- és Gyermekjóléti Központ (a továbbiakban Központ) szolgáltatásainak biztosításával célja, hogy a működési területén élő, szociálisan hátrányos helyzetű, egészségügyi, mentálhigiénés állapotuk miatt rászorult emberek Intézményi szolgáltatások keretében történő ellátásban részesüljenek. A Központ további célja a gyermekek törvényben foglalt jogainak érvényesítéséhez, a szülői köteleességek teljesítéséhez, a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzéséhez és megszüntetéséhez és a szociális, mentálhigiénés problémákkal a központhoz forduló ügyfeleknek nyújtott széleskörű, magas színvonalú szociális munka.

A gyermek igényeinek és szükségleteinek megfelelően önálló egyéni és csoportos speciális szolgáltatásokat, programokat nyújt, amelynek keretében biztosít:

- kapcsolattartási ügyeletet, ennek keretében közvetítói eljárást,
- készenléti szolgálatot,
- jogi tájékoztatás tanácsadás és pszichológiai tanácsadást,
- életviteli tanácsadást,
- fogyatékosügyei tanácsadást,
- óvodai, iskolai szociális segítő tevékenységet.

A Központ hatósági intézkedésekhez kapcsolódó, a gyermekek védelmére irányuló tevékenységet is ellát, amelynek keretében az esetmenedzser:

- kezdeményezi a gyermek védelembevételét, a gyermek ideiglenes hatályú elhelyezését, nevelésbe vételét,
- javaslatot készít a gyermek védelembevételére, illetve a családi pótlék természetbeni formában történő nyújtására, a gyermek tankötelezettsége teljesítésének előmozdítására, a gyermek családjából történő kiemelésére, a leendő gondozási helyére vagy annak megváltoztatására, valamint a gyermek megelőző pártfogásának mellőzésére, elrendelésére, fenntartására és megszüntetésére,
- együttműködik a pártfogó felügyelői szolgálattal és a megelőző pártfogó felügyelővel,
- a családjából kiemelt gyermek visszahelyezése érdekében szociális segítőmunkát koordinál és végez,
- utógondozást végez,
- védelembe vett gyermek esetében elkészíti a gondozási-nevelési tervet, szociális segítőmunkát koordinál és végez, illetve a gyámhatóság megkeresésére a családi pótlék természetbeni formában történő nyújtásához kapcsolódó pénzfelhasználási tervet készít,
- szakmai támogatást nyújt az ellátási területén működő gyermekjóléti szolgálatok számára.

A Központban 2024 évben **14 fő esetmenedzser** látta el hatósági intézkedéshez kapcsolódó feladatát a nyíregyházi járás 15 településén (Apagy, Nyírtura, Sényő, Nyírpazony, Napkor, Kótaj, Nyírtelek, Rakamaz, Tiszanagyfalu, Szabolcs, Nyíregyháza, Kálmánháza, Nagycserkesz, Újfehértó, Tímár).

Az **esetmenedzser** egy olyan támogató személy, egy olyan szociális szakember, aki a fokozottan veszélyeztetett gyermekek és családjuk érdekében szervezi a különböző ellátásokat, a szociális segítő munkát.

Az esetkezelés során a család és az esetkezelésbe bevont szakemberek, szolgálatok, tevékenységet végigkíséri, együttműködésüket koordinálja, dokumentálja. Nyomon követi a beavatkozások eredményességét, szükség esetén korrekciós intézkedéseket kezdeményez a kitűzött cél eléréséhez.

Továbbá a család, illetve a gyermek igényeinek, szükségleteinek megfelelően von be további szakembereket a problémák megoldása érdekében. Továbbra is nagy az igény a felnőtt- illetve gyermekpszichológus, életvezetési tanácsadó, jogász, fejlesztőpedagógus, logopédus, védőnő, mediátor, házi gyermekorvos bevonására a segítő folyamatokba.

Az esetmenedzserek mellett, **31 óvodai és iskolai szociális segítő, 10 tanácsadó** végzi a szakmai tevékenységet a nyíregyházi járás területén.

A Szolgálat szolgáltatásait az igénybe vevőink szükségleteire alapozva fejlesztik, mivel az intézményhez forduló személyek és családok száma évről-évre növekszik. Legmagasabb arányban a kiskorúak (0-18 éves korig) kerülnek kapcsolatba a szakemberekkel, őket követik a 35-49 évesek. Míg 2019-ben 1400 családdal dolgozott együtt a Szolgálat, addig 2024-ben ez a szám meghaladta az 1850 családot.

A legtöbb jelzés kiskorúakkal kapcsolatban érkezik a szolgálathoz, melynek jelentős része iskolai igazolatlan hiányzásokból fakad, ugyanakkor megnövekedett az elhanyagolt és bántalmazott kiskorúakkal kapcsolatos jelzések száma is.

Talán az egyik legérdekesebb összehasonlító táblázat a bántalmazott és elhanyagolt kiskorúak tekintetében figyelhető meg, a számok itt is növekvő tendenciát mutatnak, ugyanakkor az elhanyagolt kiskorúak esetében a 2022-es év adataihoz képest **2023-ban duplájára emelkedett a fizikai elhanyagolás** miatt az Intézmény látókörébe került fiatalok száma, **2024-es évben pedig a bántalmazott kiskorúak száma duplázódott meg.**

12. táblázat

A szolgálatnál ellátott bántalmazott és elhanyagolt kiskorúak adatai		
Év	Bántalmazott kiskorúak száma (fizikai, lelki, szexuális)	Elhanyagolt kiskorúak száma (fizikai, lelki)
2024	196	611
2023	97	484
2022	83	264
2021	74	250
2020	45	121
2019	58	101

Forrás: Nyíregyházi Család-és Gyermekjóléti Központ szakmai beszámoló, 2024.

Védelembe vételre 182 alkalommal tettek javaslatot, nemleges javaslatok száma 116 alkalom volt. Megelőző pártfogós ügyben **65 alkalommal** készült javaslat a gyámhivatal felé **megelőző pártfogás elrendelésére 34 alkalommal** került sor.

A 2023-as évhez képest minimális csökkenés mutatkozik. Ez annak is köszönhető, hogy a gyámhivatal **92 alkalommal 125 kiskorú esetében nem védelembe vételi eljárást kezdeményezett, hanem**

veszélyeztetettségi ügyet indított el. Ilyenkor a családsegítő kollégák környezettanulmányt készítenek. Amennyiben szükséges, védelembe vételre tesznek javaslatot. Ez összesen 7 alkalommal fordult elő.

Ideiglenes hatályú elhelyezés esetében 35, nevelésbe vétel eljárás esetében 34, családba fogadás esetében 39 alkalommal tettek az esetmenedzserek megalapozott javaslatot a gyámhivatal felé. A veszélyeztetett gyermekek esetében 4 alkalommal harmadik személynél, 5 alkalommal külön élő szülőnél kezdeményeztek elhelyezést, 82 alkalommal javasolták a gyermekek gondozási helyének megváltoztatását.

Az ideiglenes hatályú elhelyezések száma jelentősen megnőtt. Ezek főleg abból adódtak, hogy egyre több családnál alakul ki olyan súlyos veszélyeztető tényező, ami miatta a gyermekek a családban nem nevelkedhetnek tovább, azonnali intézkedés megtétele szükséges. A nevelésbe vételre megtett javaslatok száma is jelentősen nőtt, annak ellenére, hogy a családba fogadások változatlanul nagy számban fordulnak elő.

13. táblázat

Hatósági intézkedéshez kapcsolódó esetmenedzseri tevékenységben érintettek (kiskorúak és 18. évet betöltött fiatalok) száma korcsoportok szerint (Nem halmozott adat!)									
Sorszám				Védelembe vett	Ideiglenes hatályú elhelyezett	Nevelésbe vett	Utógondozás, szakszolgálatból kikerült	Összesen: (a-d oszlopok)	Ebből (e-ből): lány
				a	b	c	d	e	f
99	Összes érintett száma (fő)			573	36	358	21	988	428
02	Ebből (99-ből):	éves	0-2	45	6	57		108	45
03			3-5	93	10	78	2	183	69
04			6-13	207	13	124	12	356	153
05			14-17	228	7	99	7	341	161
06			18-						
07	Ebből (99-ből): lány			233	16	166	13	428	
08	Ebből (99-ből): hátrányos helyzetűnek minősített							248	
09	Ebből (99-ből): halmozottan hátrányos helyzetűnek minősített							167	

Forrás: Nyíregyházi Család-és Gyermejkölési Központ szakmai beszámoló, 2024.

A 2024-es évben jogerős határozattal összesen 573 védelembe vett, 358 nevelésbe vett, és 36 ideiglenes hatályú elhelyezett kiskorúval álltak kapcsolatban. A számok ezekben az esetekben is az előző évhez képest növekedést mutatnak.

Az elmúlt évekhez képest emelkedett a jelzőrendszeri tagoktól kapott jelzések száma, melyek minden esetben bántalmazásra utaló jelekről szólnak. Ezekben az esetekben mérlegelés nélkül, azonnal meg kell tenni a szükséges intézkedést, jelzéssel élni a törvényben meghatározott hatóságok felé.

A Központ Speciális szolgáltatásai 2024. évben:

Az ügyfelek által hozott szükségletek, igények alapján az elmúlt évben bővítette a Központ a speciális szolgáltatásainak körét. A szolgáltatások célja, hogy minél kevesebb ügy jusson el a hatósági beavatkozás szintjére valamint szélesebb körben elérhetővé váljon és hatékony legyen a szociális segítő munka.

Speciális szolgáltatások keretein belül végzett tevékenységek és az azokkal ellátott személyek adatai									
Sorszám	Tevékenység	Speciális tevékenységek száma (darab) (részletes adat)				Speciális tevékenység keretein belül ellátott személyek száma (fő) (Nem részletes adat)			
		Összes tevékenység száma	ebből (a-ből):			Összes ellátott száma	ebből (a-ből):		
			Jogerős hatóságj írtáskodással érintett	léteponthon végezt	szolgáltatáshoz helyezett		Jogerős hatóságj írtáskodással érintett	léteponthon ellátott	szolgáltatáshoz helyezett ellátott
a	b	c	d	e	f	g	h		
01	Kapcsolattartási ügyelet	891	742		891	136	99	136	
02	Utcai (lakótelepi) szociális munka	49				100			
03	Kérhíd szociális munka	89				93			
04	Óvodai és iskolai szociális segítő tevékenység	11 833				25 394			
05	Szociális diagnózis felvétele	15				15			
06	Készenléti szolgálat	32					32		
07	Fogyatékosügy-i tanácsadás	1 682				1 277			
08	Jogi tanácsadás	183	8	83	100	139	8	65	
09	Pszichológiai tanácsadás	717	328	171	545	63	31	16	
10	Munkavállalási, pályaválasztási tanácsadás	10		10		14		14	
11	Meditáció	48		48		17		17	
13	Család- és párterápia	54		54		14		14	
14	Konfliktuskezelés	62		62		160		160	
17	Hátralek-kezelési tanácsadás	102			102	17		17	
18	Csoportmunka	13		13		90		90	
19	Egyéb	215		50	165	300		200	
99	Összesen (21-19 sorok összege)	16 005	1 070	492	1 862	27 629	138	470	

Forrás: Nyíregyházi Család-és Gyermekjóléti Központ szakmai beszámoló, 2024.

- Jogi tanácsadás:

2024-es évben összesen **183** (ügyféllel folytatott) **jogi tájékoztatásnyújtás történt**, mely 139 egyedi ügyfelet jelentett, 111 nőt és 28 férfit.

Az ügyfelek többségében továbbra is családjogi kérdésekkel keresték fel az Intézményt. Az ügyek általában szülői felügyelet gyakorlásának rendezésére és az ezzel kapcsolatos kérdéseknek (tartásdíj megállapítása, kapcsolattartás szabályozása) a rendezésére irányultak, valamint már megállapított, de nem fizetett gyermektartásdíjak végrehajtására. Egyre nagyobb számban fordultak elő végrehajtási ügyek, jellemzően a nehéz anyagi körülmények miatt a szüneteltetéshez vagy a felfüggesztéshez kértek segítséget az ügyfelek.

- Pszichológia tanácsadás:

A 2024 - es év során összesen **79** fő vette igénybe a Központ keretein belül a pszichológiai tanácsadást. A tanácsadás **heti 8 órában** elérhető a város, illetve a járás lakosai számára. Összesen **243** tanácsadási alkalom valósult meg az elmúlt évben.

Életkor szerint legtöbbször a **35-49** éves korosztályba tartoztak (**36** fő). Magas a **25-34** éves korcsoport aránya (**18** fő), **50 év feletti** korcsoportba (**15** fő, illetve **3** fő **62 év feletti**) tartozik. **7** fő **24 év alatti** kliens volt a 2024-es évben, ami az előző évhez képest duplájára nőtt. Ennek feltételezhető oka, hogy az iskolai szociális segítőkkel szorosabbá vált a munkakapcsolat, jóval több klienst irányítottak a szolgáltatás igénybevételére.

A problémák jellege szerint:

- ✓ családi-kapcsolati,
- ✓ gyerekneveléssel kapcsolatos,
- ✓ pszichés problémák (pl: depresszió, alkoholproblémák, szorongásos zavarok stb.) miatt jelentkeztek a kliensek.

Fontos kiemelni, hogy összességében a kliensek oldaláról kihasznált ez a szolgáltatás, elfogadják ezt a segítségnyújtási formát.

- **Készenléti Szolgálat:**

A készenléti szolgálatot egy állandóan hívható, közismert telefonszám biztosításával szervezi meg a Központ, úgy, hogy a készenlétkben lévő munkatárs szakszerű segítséget tudjon nyújtani vagy segítséget tudjon mozgósítani.

A 2024-es évben összesen 32 hívásuk volt. Ezen hívásokból **20 Nyíregyháza területéről, 1 hívás Újfehértó, 4 hívás Napkor, 3 hívás Nagycserkesz, 2 Kótaj településekről** érkeztek, **két hívást** nem az illetékességi területről kaptak. A tavalyi évhez képest jelentős változás nem történt, eggyel nőtt ez a szám.

Gyermekek azonnali elhelyezésében egyszer sem kellett intézkedést elrendelni. A szolgáltatást igénybe vevők közül sokan kértek tanácsot.

A Nyíregyházi járás területén lévő, szociális, művelődési, egészségügyi, nevelési-oktatási és közművelődési intézményekben plakátokat, tájékoztató anyagokat helyeztek ki, amelyben a szolgáltatás működéséről, elérhetőségéről tájékoztatták folyamatosan a lakosságot és a jelzőrendszer tagjait a készenléti szolgálatról.

- **Kapcsolattartási ügyelet:**

A szolgáltatás működtetéséhez a tárgyi és személyi feltételek adottak. Két telephelyen biztosítja az intézmény a szolgáltatást. **A 2024-es évben 891 alkalommal valósult meg kapcsolattartási ügyelet szolgáltatás. 2 telephelyen, 136 fő vette igénybe, ebből 99 jogerős hatósági intézkedéssel érintett.**

A tendencia sajnos továbbra is az, hogy legmagasabb létszámban a hatósági intézkedésben érintettek jelennek meg a szolgáltatásban. A hatóságokkal az együttműködés kölcsönösen jó.

- **Család- és párterápiás tanácsadás:**

A családterápiás tevékenység a 2022-es évben került bevezetésre az Intézményben, így egy fiatal szolgáltatásról beszélhetünk, ebből adódóan idő kell míg beépül a köztudatba. A rendszerszemléletű családterápia fókuszában a család, annak alrendszerei, illetve az egyén szignifikáns családi kapcsolatai állnak. A terapeuta a családi kapcsolatokban interakció, kommunikáció révén igyekszik változást létrehozni az élmények átélésének és feldolgozásának a segítségével.

A családterápiás szolgáltatás célja, hogy az említett rendszerekben bekövetkező változások okozta nehézségekkel sikeresen megbirkózzanak a családtagok és az alkalmazkodás, változás révén végbe menjen egy fejlődés.

A szolgáltatást **2024-es évben 14 fő vette igénybe 54 alkalommal.**

- **Háztartásgazdálkodási tanácsadás:**

Az elmúlt évben a Nyíregyházi Család- és Gyermejköltségi Szolgálatot **17 közüzemi díjhátralékkal** rendelkező egyén, illetve család kereste fel segítség reményében. Az Önkormányzat által helyi adósságkezelési szolgáltatásban részesültek, illetve folyamatban lévő **esetek száma 12 volt.** Ezek közül, **sikeresen lezárásra került 6 eset,** idő közben megszüntetésre került együttműködés hiányában 1 eset.

A szolgáltatás szélesebb körben történő igénybevételével kapcsolatban reménykeltő, hogy a jogszabályi változásoknak köszönhetően az áram és gázszolgáltatóknál keletkezett adósságállományokat is be lehet vonni 2025. februárjától adósságkezelési szolgáltatás keretein belül kezelendő hátralékok közé.

- **Gyásztanácsadás és veszteségfeldolgozás:**
A szolgáltatás 2024. júniusában, elsősorban a látóterünkbe kerülő családok számára került bevezetésre. A kliensek a családsegítők, esetmenedzserek közvetítése által kerültek a szolgáltatásba, akik előre egyeztetett időpontokban vettek részt az első konzultációs beszélgetésen. A szolgáltatást igénybe vevők száma a 2024-es évben 6 fő volt.

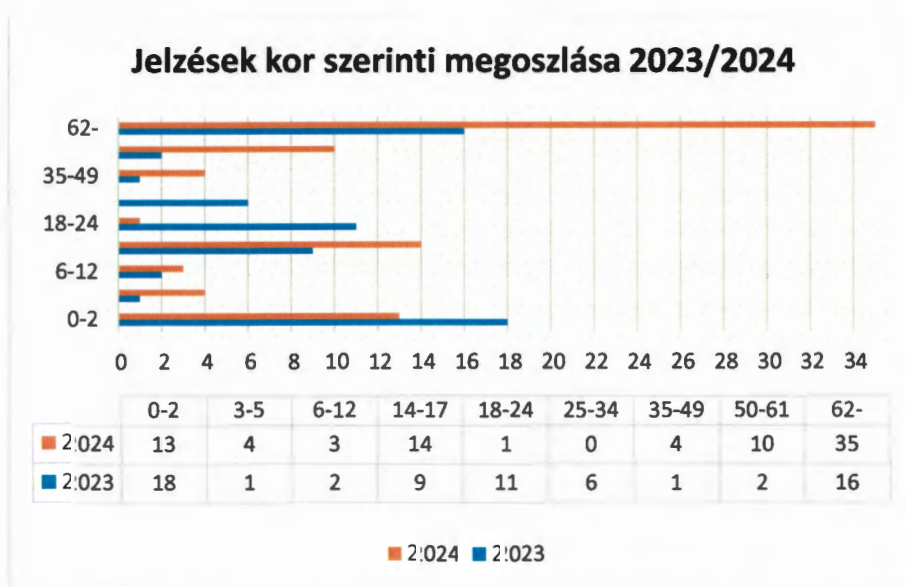
- **Addiktológiai konzultáció:**
2022. évben került bevezetésre a családok számára. A szolgáltatás felnőttek, illetve kamaszok – szülő kérésére, hozzájárulásával- számára egyaránt elérhető. A szolgáltatást igénybe vevők (hozzátartozókat is beleértve) száma **13 főről a 2024-es évre 8 főre csökkent**. A valósághoz tartozik, hogy ez a típusú ügyfélkör a legkevésbé motiválható kezelésbe kerülésre. Azokban az esetekben amikor kötelezettségként írják elő a konzultációt, a bizalmi légkör kialakítása problémás, ellenállásuk a segítő folyamattal szemben erőteljesen megnyilvánul.
A leginkább meghatározó problémák, melyek megjelentek az addikcióval érintett serdülők körében, az érzelmi kifejezés nehézségei, a diszfunkcionális családi struktúrából adódó problémák, valamint a kommunikációs deficit.

- **Járási jelzőrendszeri tanácsadói tevékenység:**
A Központ a Nyíregyházi járásban jelzőrendszeri tanácsadói feladatokat lát el.
A jelzőrendszer járási szintű koordinálása körében az Intézmény:
 - koordinálja a járás területén működő jelzőrendszerek munkáját,
 - szakmai támogatást nyújt a szakmaközi megbeszélések, az éves szakmai tanácskozás szervezéséhez, valamint az éves jelzőrendszeri intézkedési tervek elkészítéséhez és összehangolásához,
 - összegyűjti a települések jelzőrendszeri felelősei által készített helyi jelzőrendszeri intézkedési terveket,
 - a család- és gyermekjóléti szolgálat megkeresése alapján segítséget nyújt, szükség esetén intézkedik,
 - segítséget nyújt a jelzőrendszer tagjai és a család- és gyermekjóléti szolgálat közötti konfliktusok megoldásában,
 - megbeszélést kezdeményez a jelzőrendszerek működésével kapcsolatban és megteszi a Gyvt. 17. § (4) bekezdése szerinti jelzést, és a kapcsolati erőszak és emberkereskedelem áldozatainak segítése érdekében folyamatos kapcsolatot tart az Országos Kríziskezelő és Információs Telefonszolgálattal.

- **Fogyatékoságügyi tanácsadás:**
A fogyatékosággal élő emberek és azok hozzátartozóik számára nyújtott fogyatékoságügyi tanácsadás Szabolcs- Szatmár- Bereg Vármegyében 2022 január 1. napjától a Nyíregyházi Család- és Gyermekjóléti Központ feladatellátási körébe került. 2 fő fogyatékoságügyi tanácsadó látja el a feladatokat Szabolcs- Szatmár- Bereg Vármegyében.
2024-ben a 1055 megkeresésből 237 megváltozott munkaképességű/fogyatékosággal élő személy 25 hozzátartozója, gondnoka és 593 szakember kereste meg az Intézményt. Az ügyfelek 90%-a a telefonos vagy az online (e-mail, facebook, messenger stb.) megkeresést választotta a személyes találkozás helyett. Ennek oka, hogy mozgásukban akadályozottak. Egyrészt a közlekedést, másrészt állapotukból fogva az otthoni környezetből történő kimozdulást nem tudták megoldani.
A következő problémák megoldásában kértek segítséget:
 - pénzbeli és természetbeni ellátások igénylése, jogosultsági feltételei,
 - komplex minősítéssel kapcsolatos teendők, jogosultság,

- komplex minősítéssel kapcsolatos keresetlevél (fellebbezés), elvesztett, visszavont, visszaminősítés miatt,
 - egészségügyi ellátásokhoz történő hozzáférés akadálymentes biztosításának lehetőségeivel kapcsolatos információnyújtás,
 - munkavállalással, foglalkoztatással kapcsolatos információnyújtás, tanácsadás, elhelyezés segítése (mmk-s ügyfelek tájékoztatása elhelyezkedéssel kapcsolatos lehetőségekről, munkáltatók/foglalkoztatók tájékoztatása mmk-s ügyfelek foglalkoztatásának előnyeiről stb.)
 - szociális szolgáltatások, szolgáltatók elérése, igénybevétel feltételei (nappali foglalkoztatók, támogató szolgáltatás, szociális étkeztetés stb.),
 - akadálymentesítéssel kapcsolatos tanácsadás, információnyújtás stb.
- **Szociális diagnózis:**
A szociális diagnózis felvételének célja, hogy az igénylő segítséget kapjon a problémái feltárásához, nehézségei beazonosításához, és az ezek megoldásához szükséges szolgáltatások megállapításához. A diagnózis egy vagy több alkalmas beszélgetés keretében, az igénybevevő hozzájárulásával és részvételével készül el.
2024-es évben **15 esetben** történt szakmai tevékenység és **15 ellátott** számára készült szociális diagnózis.
- **Kapcsolattartás az Oktatókórházzal:**
A személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 15/1998. (IV.30) NM rendelet értelmében a család- és gyermekjóléti központ *kórházi szociális munkát* végez a Kórházzal való együttműködés alapján, amennyiben azt a helyi viszonyok indokolják.

10. ábra

Forrás: Nyíregyházi Család-és Gyermekjóléti Központ szakmai beszámoló, 2024.

Az életkor szerinti megoszlásban a legtöbb jelzés **2024-es évben a 62 évesnél idősebbekkel kapcsolatban érkezett 35 esetben**, leginkább a hozzátartozók felkutatása miatt.

A **14-17 éves korosztállyal kapcsolatban 14 jelzés érkezett**. A jelzések között volt **6 kiskorú szülés, 2 suicid szándék, 2 falcolás, 1 esetben kábítószer fogyasztás**, valamint rossz családi kapcsolat, szülő-gyermek közötti konfliktus.

- **Utcai szociális munka:**

A program célja elsődlegesen a tanítási időben közterületen csellegő fiatalok felkutatása, védelme, az igazolatlan mulasztásaik megelőzése, a fiatalok felelősségérzetének fokozása, valamint az, hogy az iskolakerülés ideje alatt ne váljanak bűncselekmény áldozatává.

A szakemberek gyakran tapasztalják, hogy Nyíregyháza, mint vármegyeszékhely vonzó a vármegye kisebb településein élő gyermekek, fiatalok számára, vásárlási céllal jönnek be a városba, vagy csak egyszerűen időt tölteni kortársaikkal. A tavalyi évben megjelentek a városban, a nem magyarországi tartózkodási hellyel rendelkező fiatalok is, akiknek a tankötelezettsége nem a magyar oktatási rendszerben van.

- **Életvezetési tanácsadás:**

A 2024-es évben **152 ügyféllel** került kapcsolatba a tanácsadó. **5 alkalommal tartottak pályaválasztási tanácsadást** általános és középiskolában is.

Az életvezetési tanácsadás folyamata során javulni fog az önismeret, önszabályozó és döntési képesség, krízisek esetén könnyebben tud az ügyfél problémákat megoldani, az ügyfél új megvilágításban láthatja nehézségeit:

- élethelyzeti elakadás, változások nehéz megélése,
- nehéz nyomasztó döntések meghozása,
- tartós stressz, szorongást okozó helyzet,
- magányosság érzése,
- önállósodás, szülőktől való leválás,
- családi és párkapcsolati problémák,
- családon belüli verbális, fizikai bántalmazás,
- megromlott szülő-gyermek kapcsolat,
- családi elakadások, krízisek,
- munkahelyi problémák, munkahely keresése,
- pályaválasztás, pályamódosítás,
- válás után gyermekkel való kapcsolattartási nehézségek.

- **Óvodai, iskolai szociális segítő tevékenység:**

A szolgáltatás célja a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése érdekében a szociális segítő munka eszközeivel támogatást nyújtani a köznevelési intézménybe járó gyermeknek, a gyermek családjának és a köznevelési intézmény pedagógusainak, az intézményben megjelenő egyéb szakembernek.

Nyíregyházán, mintegy **80 intézményben** (36 óvoda, 28 középiskola, 19 általános iskola) valósul meg a segítő tevékenység. A 2024-es évben az óvodai és iskolai szociális segítő tevékenység speciális szolgáltatásban **11.833** tevékenység valósult meg. **Egyéni tanácsadáson 14.047 fő vett részt** a szolgáltatásban, összesen azonban **25.023** főt értek el. Többnyire a 6-13 és a 18- 24 éves korosztályban, azaz az általános és középiskolákban.

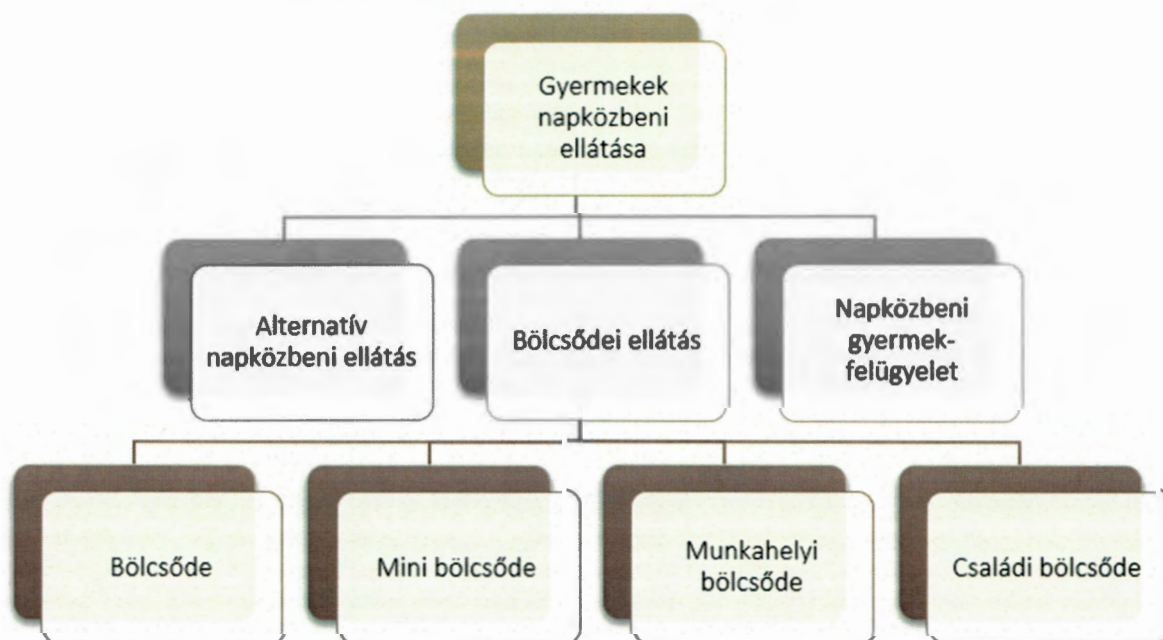
Az előzőekben felsorolt tevékenységek mellett a Központ együttműködik társintézményekkel, civil szervezetekkel is. A Központ a kezdetektől tagja pl.: a **Nyíregyházi Ifjúsági Kerekasztalnak** és a **Nyíregyházi Kábítószerügyi Egyeztető Fórumnak**.

Az elmúlt évben az Intézmény kezdeményezésére alakult meg a Huszár-lakótelepen egy **Szakmai Kerekasztal**, melynek célja az ott élő családokat, kiskorú gyermekeket érintő problémák, kiemelten a tudatmódosító szerek fogyasztása és terjesztése témában, javaslatok, prevenciók, tevékenységek megfogalmazása.

5. A GYERMEKEK NAPKÖZBENI ELLÁTÁSÁNAK, GYERMEKEK ÁTMENETI GONDOZÁSÁNAK BIZTOSÍTÁSA, EZEN ELLÁTÁSOK IGÉNYBEVÉTELE, S AZ EZZEL ÖSSZEFÜGGŐ TAPASZTALATOK

A gyermekek napközbeni ellátásai egy olyan szolgáltatás és intézménycsomag, ami kifejezetten a gyermekek szükségleteire fókuszál. Elsődlegesen a köznevelési intézményrendszerbe belépés előtti időszakra -20 hetes kortól 3 éves korig- nyújt szolgáltatást ez az ellátás, de a jogszabályokban meghatározott esetekben bizonyos szolgáltatási formákban végig kíséri a gyermekeket egészen a tankötelezettségi időszak végéig. Az ellátások közös jellemzője, hogy a gyermek a családjában él, az ellátások csak a nappali időszakra (illetve annak egy részére) szólnak. Az igénybevétel a szülő kérelmére, önkéntes alapon történik.

Gyermekek napközbeni ellátásának rendszere

A **bölcsődei ellátás** jelen pillanatban a legkiterjedtebb és legnagyobb kapacitású szolgáltatások egyike.

Európában a bölcsődék tömeges elterjedését az I. világháború tömeges női munkaerő-igénye alapozta meg, nálunk ez a fordulat a II. világháborút követően indult meg.

A bölcsődei rendszer működésében néhány változást követően a fordulópontot 2017 jelentette. A 2017. évi szervezeti átalakulás során a hagyományos bölcsődék és a szórványosan működő **családi bölcsőde** forma mellett megjelent a **minibölcsőde**, illetve a **munkahelyi bölcsőde** kategória.

A **bölcsőde** a gyermekek napközbeni ellátásának alapfeladatait végzi, ami az életkornak megfelelő nappali felügyeletet, gondozást, nevelést, foglalkoztatást és étkeztetést jelenti.

A jogosultak azon gyermekek, akiknek szülei, törvényes képviselői munkavégzésük, munkaerő-piaci részvételt elősegítő tevékenységben (pl. képzésben, oktatásban) való részvételük, betegségük vagy egyéb ok miatt napközbeni ellátásukról nem tudnak gondoskodni.

A napközbeni ellátás keretében biztosított szolgáltatások időtartama lehetőleg a szülő, törvényes képviselő munkarendjéhez igazodik.

5.1 A GYERMEKEK NAPKÖZBENI ELLÁTÁSA: BÖLCSŐDEI ELLÁTÁS

A **bölcsődei szolgáltatás** városunk életében kiemelkedő szerepet játszik. Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata, mint fenntartó és a Nyíregyházi Gyermejjóléti Alapellátási Intézmény (Intézmény) számára különösen fontos, hogy a feladatokat magasan képzett szakemberek lássák el, akik elkötelezettek a gyermekek és családok jóléte iránt.

Nyíregyháza számára különösen fontos, hogy támogassa a dolgozó nők munkaerőpiacra való visszatérését, elősegítve ezzel a gyermekes családok helyben való megmaradását és a közösségük megerősítését. Az intézmény célja, ehhez hozzájárulva, hogy olyan stabil hátteret biztosítson, amely lehetőséget ad a családoknak a munka és a családi élet összehangolására, hozzájárulva a helyi közösség fejlődéséhez és jólétéhez.

A Intézmény szervezeti keretein belül a **2024. évben 11 bölcsőde működését biztosította**. Év elején, 2024. február 01-jén a már működő 9 bölcsőde mellett, **2 új bölcsőde** nyitotta meg a kapuit a

- **Kisvakond Bölcsőde** (4400 Nyíregyháza, Honvéd u. 2.) és a
- **Szőlőszem Bölcsőde** (4432 Nyíregyháza, Kollégium u. 59.).

Fontos megemlíteni, hogy mindkét bölcsőde az elmúlt egy évben láthatóan sikeresen szolgálta a gyermekeket és családjaikat, megnyitásuk óta teljes kihasználtsággal valódi otthonná váltak.

Az elmúlt nevelési évre vonatkozóan a bölcsődébe való jelentkezés elektronikus úton illetve személyesen előre egyeztetett időpontokban valósult meg. A felvételt nyert gyermekek nagy részénél ismételtlen a szülők munkába való visszatérése volt az ellátás kérelmének fő indoka.

A gyermekcsoportok létszámát rendelet határozza meg, ennek megfelelően 12 fős és 14 fős gyermekcsoportok működnek, korcsoport és a nemek arányos figyelembe vételével.

A bölcsődék működéséhez előírt személyi feltételek az elmúlt évben is biztosítottak voltak. A kisgyermeknevelők szakmailag jól felkészült, pedagógiai megújulásra törekvő szakemberekből áll. A nevelők számára rendkívül fontos, hogy tudásuk napra kész legyen.

A **9.sz. Micimackó Bölcsőde** kiemelt gyakorló helyként az elmúlt évben is jelentős feladatot vállalt a szakemberré válás folyamatában. A hallgatók számára lehetőséget biztosítottak arra, hogy mélyebb betekintést nyerjenek a szakma alapjaiba, miközben folyamatos támogatást kaptak a gyakorlati ismereteik elsajátításában és fejlődésük elősegítésében.

Az intézmény célja, hogy a gyermekek érzelmi, értelmi és szociális személyiségük harmonikus kibontakoztatását támogassa.

Bár ez egy széleskörű megfogalmazás, alapvetően az a cél, hogy a bölcsőde egy komplex nevelési és gondozási rendszert alakítson ki, amely a gyermekellátás minden egyes aspektusát magában foglalja. Ez egy folyamat, mely az adaptációval kezdődik, és a gyermek óvodába való távozásával zárul.

A bölcsődék kihasználtsága

A bölcsődék ellátási területe Nyíregyháza Megyei Jogú Város, valamint Nagycserkesz község közigazgatási területére terjed ki. A bölcsődei felvétel folyamatosan zajlik, egész évben.

A bölcsődei ellátás iránti **jelentkezési kérelmeket** az intézmény Bölcsődei felvételi eljárásrendje szerint a 2024. évben is **két hónappal a kívánt igénybevétel előtt** lehetett benyújtani.

A felvételi eljárás során előnyben részesültek azok a gyermekek, akik esetében az alábbi feltételek teljesültek:

- ha a gyermek szülője vagy más törvényes képviselője a felvételi kérelem benyújtása után 30 napon belül igazolta, hogy munkaviszonyban vagy más munkavégzésre irányuló jogviszonyban áll,
- a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermekek,
- a három vagy több gyermeket nevelő családban élő gyermekek,
- az egyedülálló szülő által nevelt gyermekek,
- a védelembe vett gyermekek.

A bölcsődék kihasználtsága kulcsfontosságú a szolgáltatás hatékonyságának mérésében. A kihasználtság alapvetően a férőhelyek és az ellátott gyermekek számának arányát jelenti.

A bölcsődék kihasználtsága % mérve a következő eredményeket mutatta:

15. táblázat

Bölcsőde megnevezése	Éves kihasználtság gondozott gyermekekhez viszonyítva %	Éves kihasználtság beíratott gyermekekhez viszonyítva %
5.sz.Őzike Bölcsőde	65	91
6.sz.Napsugár Bölcsőde	66	96
7.sz.Hóvirág Bölcsőde	65	95
8.sz.Nefelejcs Bölcsőde	57	80
9.sz.Micimackó Bölcsőde	75	92

10.sz.Katica Bölcsőde	66	87
12.sz.Babaház Bölcsőde	58	86
14.sz.Bóbita Bölcsőde	62	91
16.sz.Aprajafalva Bölcsőde	57	87
Kisvakond Bölcsőde	68	96
Szőlőszem bölcsőde	68	89
Összesen:	64,27	90,00

Forrás: Nyíregyházi Gyermekjóléti Alapellátási Intézmény szakmai beszámoló, 2024.

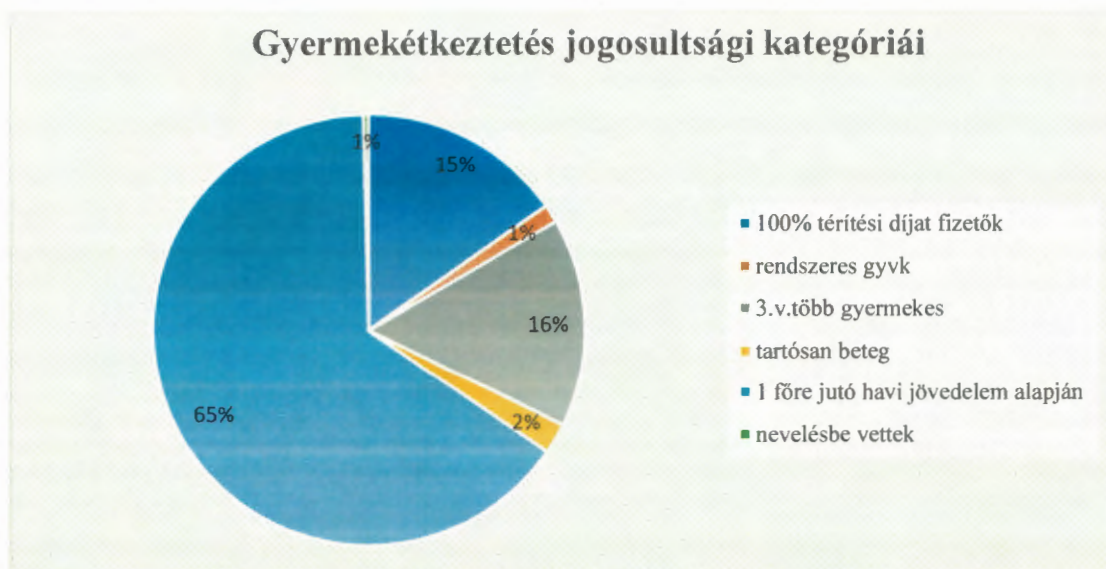
Össességében a 2024. évben a bölcsődei ellátás igénybevétele a beíratott gyermekek létszáma alapján 90%-os volt.

Fontos kiemelni, hogy a gyermekek napközbeni ellátása során az étkezésért térítési díjat kell fizetni azonban Nyíregyháza Megyei Jogú Város fenntartásában működő bölcsődékben a gondozási díj továbbra is 0 Ft. Az étkezésért fizetendő térítési díjak megállapítása a Gvyt. szabályainak megfelelően történik.

A Gvyt. rendelkezéseinek megfelelően ingyenes gyermekétkeztetést biztosított a bölcsődei ellátásban részesülő gyermek részére, amennyiben:

- rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül,
- tartósan beteg vagy fogyatékos,
- családjában tartósan beteg vagy fogyatékos gyermeket nevelnek,
- olyan családban él, amelyben három vagy több gyermeket nevelnek,
- olyan családban él, amelyben a szülő nyilatkozata alapján az egy főre jutó havi jövedelem összege nem haladja meg a kötelező legkisebb munkabér személyi jövedelemadóval, munkavállalói, egészségbiztosítási és nyugdíjjáruulékkal csökkentett összegének 130%-át (2024. évben ez 230.649 Ft volt), vagy
- nevelésbe vették.

Az ingyenes étkezést igénybe vevő gyermekek száma magas volt 2024. évben is. A legtöbb szülő az ingyenes étkezést az alacsony jövedelme alapján igényelte, az alábbi diagram szerint.

Forrás: Nyíregyházi Gyermekjóléti Alapellátási Intézmény szakmai beszámoló, 2024.

Zárva tartás, nyári zárás, nevelés-gondozás nélküli munkanap

Jogsabályi előírásnak megfelelően – a bölcsőde nyári nyitvatartási rendjét a fenntartó hagyja jóvá-február 15-ig tájékoztatást kapnak a szülők a nyári nyitvatartás rendjéről.

A bölcsődék zárása két ütemben valósult meg:

1. ütem: 2024.július 01.- július 26.
2. ütem: 2024.július 29.- augusztus 23.

A családok a zárva tartás alatt a folyamatos ellátás érdekében a szünet teljes vagy részleges idejére igényelhetik az ellátást az erre kijelölt ügyeletes bölcsődében.

16. táblázat

Ügyeletet biztosító bölcsődék 2024. évben	Ügyeleti igénybevétel(fő)
8.sz. Nefelejcs Bölcsőde	32
10.sz. Katica Bölcsőde	8
12.sz. Babaház Bölcsőde	25
14.sz. Bóbita Bölcsőde	16

Forrás: Nyíregyházi Gyermekjóléti Alapellátási Intézmény szakmai beszámoló, 2024.

5.2 A GYERMEKEK ÁTMENETI ELHELYEZÉSE: CSALÁDOK ÁTMENETI OTTHONA ÉS GYERMEKEK ÁTMENETI OTTHONA

A Nyíregyházi Gyermekjóléti Alapellátási Intézmény szervezeti keretein belül két átmeneti gondozást nyújtó szervezeti egység működik. A **Családok Átmeneti Otthona** Nyíregyháza közigazgatási területén, a Tokaji út 1/D. szám alatt és a **Nyíregyházi Gyermek Átmeneti Otthona** Nyíregyháza-Nyírszőlős belterületén, Kollégium u. 54. szám alatt található.

5.2.1 Családok Átmeneti Otthona

A Családok Átmeneti Otthona megszakítás nélküli munkarend szerint működő bentlakásos intézmény, amely az alapellátás keretében a gyermek és szülője, illetve a várandós anya számára alaptevékenységként biztosítja a Gyvt. 51. §-ának (3) bekezdése szerinti átmeneti gondozást.

A Nyíregyházi Gyermekjóléti Alapellátási Intézmény önálló szervezeti egységként működik a **Családok Átmeneti Otthona**. Ellátási területe Nyíregyháza Megyei Jogú Város közigazgatási területe.

A családok átmeneti otthona legalább tizenkettő, de legfeljebb negyven felnőtt és gyermek együttes ellátását biztosítja.

A Családok Átmeneti Otthonában az év folyamán **nem voltak betöltetlen munkakörök**. Az intézmény működését a 15/1998. (IV.30.) NM rendelet előírásai szerint biztosította.

- 1 fő szakmai vezető,
- 2 fő családgondozó,
- 4 fő gondozó.

Megbízási szerződéssel heti 10 órás időkeretben **pszichológiai tanácsadó (heti 3 óra), fejlesztő pedagógiai tanácsadó (heti 4 óra) és jogász (heti 4 óra)** biztosította a további szükséges szakmai támogatást.

Az intézményben havi rendszerességgel voltak szakmai megbeszélések, amelyek célja:

- a családgondozó(k), gondozó(k) számára problémát jelentő esetek megbeszélése,
- a törvényi változások nyomon követése,
- aktuális problémák megvitatása,
- a végzett szakmai munka értékelése,
- belső képzések szervezése, megtartása.

A családok átmeneti otthonában a tárgyi feltételek magas színvonalon biztosítottak. A szolgáltatások biztosításához szükséges helyiségek rendelkezésre állnak, biztosított a segítő beszélgetésekhez megfelelő környezet.

Folyamatosan igyekszik az intézmény mindent megtenni a modern, esztétikus, külső és belső környezet kialakítása és fenntartása érdekében. A barátságosabb, otthonosabb és biztonságosabb környezet megteremtése érdekében a 2024. évben is különböző fejlesztések valósultak meg.

Az Intézmény *igénybevételi módja* önkéntes alapon a szülő kérelme alapján történik. Az elhelyezés időtartama a gondozás alapjául szolgáló ok fennállásáig, de legfeljebb 12 hónapig vehető igénybe. Ha az átmeneti gondozás időtartama letelt, a szülő kérelmére –indokolt esetben további 6 hónappal, szükség esetén a tanítási év végéig meghosszabbítható.

Családok Átmeneti otthona kihasználtsága:

Mind az intézmény kihasználtsága, mind pedig az elhelyezést kiváltó probléma típusa az elmúlt évben hasonló tendenciát mutat, mint 2023-ban.

12. ábra

Forrás: Nyíregyházi Gyermekjóléti Alapellátási Intézmény szakmai beszámoló, 2024.

Az intézmény ellátottjainak szükségleteihez igazodó szolgáltatások állnak rendelkezésre, mint pl:

- konfliktuskezelési szolgáltatás – mediáció,
- zenés-táncos gyermekcsoport,
- szülőcsoport,
- iskolai felzárkóztatás,
- szabadidős gyermekprogramok,
- hasznos javak mentése,

A **Családok Átmeneti Otthona** működésének egyik alapelve a **rendszer szemléletű megközelítés**, mely kiemelten fontos az érintett családok komplex szükségleteinek hatékony kezelése érdekében.

A **komplex segítségnyújtás** és a különböző szakemberek közötti szoros együttműködés lehetővé teszi, hogy az intézmény az érintett családok számára minden aspektusban támogatást nyújtson, és a gyermekek számára biztonságos, fejlődő környezetet biztosítson. Mindez hozzájárul a családok önállóságának erősítéséhez, valamint a gyermekek egészséges fejlődéséhez.

A **Gyermekek Átmeneti Otthona** célja, hogy **segítséget nyújtson a családoknak a krízishelyzetek áthidalásában, és a gyermekek számára biztosítsa a megfelelő környezetet** addig, amíg visszatérhetnek otthonukba. Az intézmény működése során nagy hangsúlyt fektetve az egyéni szükségletek figyelembevételére, valamint a családokkal való szoros együttműködésre annak érdekében, hogy a gyermekek mihamarabb visszakerülhessenek családjukba.

Az intézmény működését az alábbi alapelvek határozzák meg:

- **Otthonosság megteremtése** – a gyermekek számára az otthon egy stabil, nyugodt környezet legyen, ahol érzelmileg és fizikailag is feltöltődhetnek.
- **Egyéni szükségletek figyelembevétele** – minden gyermek külön egyéniség, így a nevelést és gondozást az ő sajátos igényeikhez igazítják.
- **Következetesség és rugalmasság** – egyértelmű szabályokat alakítanak ki, de szükség esetén megfelelő rugalmassággal alkalmazzák azokat.
- **Kapcsolatépítés és szociális készségek fejlesztése** – segítik a gyermekeket abban, hogy nyitottabbá váljanak és képesek legyenek bizalmat építeni társaikkal és nevelőikkel.
- **Tanulás támogatása** – kiemelt figyelmet kap, hogy a gyermekek eredményesen tudjanak tanulni és fejlődni.
- **Szabadidős és fejlesztő programok** – az év során számos színes és tartalmas programot szerveznek a gyermekek számára.

Az átmeneti gondozás igénybevétele az azt indokoló körülmény fennállásáig, **de legfeljebb 12 hónapig** tart. Az elhelyezés időtartama – a szülő vagy más törvényes képviselő kérelmére vagy beleegyezésével – **hat hónappal, illetve indokolt esetben a tanév végéig meghosszabbítható.**

A személyes gondoskodás igénybevétele **önkéntes alapon történik, a szülő vagy más törvényes képviselő** (a továbbiakban: szülő) kérelmére **vagy beleegyezésével.**

Az intézmény elsődleges feladata:

Elsődleges feladata, hogy átmeneti megoldást nyújtson a családok számára nehéz élethelyzetük idején, és segítse a gyermekek mielőbbi visszatérését saját családjukba. Céljuk, hogy biztosítsák számukra a testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődésükhöz szükséges teljes körű ellátást, amely igazodik életkorukhoz, egészségi állapotukhoz és egyéni szükségleteikhez.

Fontos számunkra a prevenció, azaz a gyermek tartós kiemelésének megelőzése.

Ennek érdekében:

- fejlesztik a gyermekek közösségi szokásait és viselkedési normáit,
- támogatják az érzelmi fejlődésüket, empátiás készségüket és kommunikációjukat,
- segítik elsajátítani az alapvető higiénés szokásokat és életvezetési készségeket,
- ösztönözik őket a környezettudatos életmódra és a felelősségteljes önállóságra.

Az átmeneti gondozás igénybevételének módja, kihasználtsági mutatók:

A gyermekek ellátásba kerülésének háttérében összetett családi problémák állnak, így nehéz egyetlen konkrét okot megjelölni. Az esetek többségében halmozott nehézségek vezetnek az elhelyezés kérelmezéséhez.

13. ábra

Az ábrán az előforduló bekerülési okok halmozott adatokként láthatók

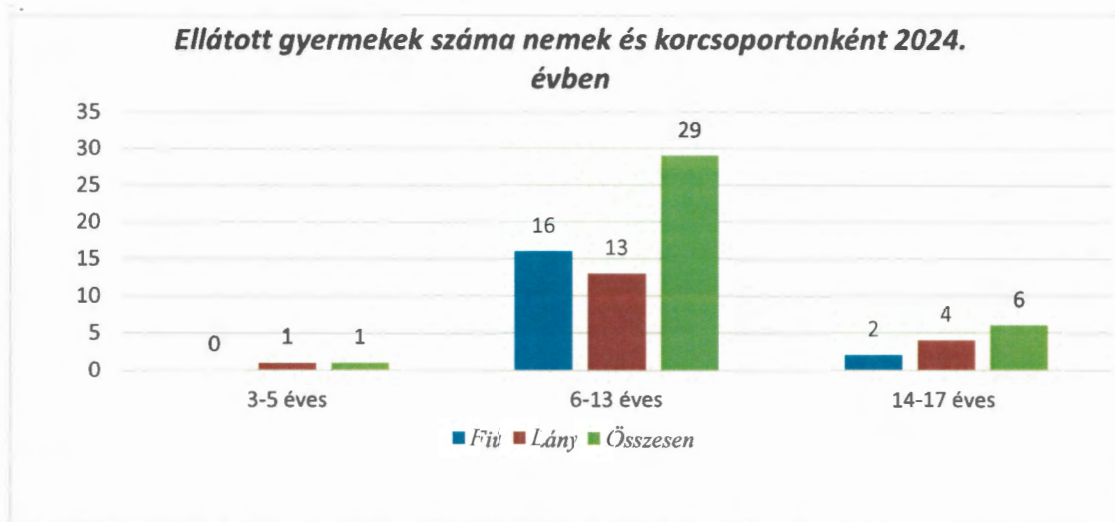
Forrás: Nyíregyházi Gyermekjóléti Alapellátási Intézmény szakmai beszámoló, 2024.

Az ellátás célja, hogy a családok megerősödve és rendezett körülmények között vehessék vissza gyermekeiket, biztosítva számukra a megfelelő testi-lelki fejlődést.

2024. évben az elhelyezett gyerekek életkori megoszlása az alábbi táblázatba látható módon alakult: Az elhelyezett gyermekek többsége a 6-13 éves korosztályból került ki, amely összesen 29 főt jelentett. A legkevesebb gyermek a 3-5 éves korosztályban volt, mindössze 1 fő.

A 14-17 éves serdülőkorúak csoportjában 6 gyermek részesült ellátásban.

A nemek eloszlása kiegyensúlyozott volt, az év folyamán 18 fiú és 18 lány kerültbe azátmeneti gondozásba.

Forrás: Nyíregyházi Gyermekjóléti Alapellátási Intézmény szakmai beszámoló, 2024.

A gondozási idő hosszát több tényező befolyásolja, mint például:

- a problémák összetettsége,
- a család együttműködési hajlandósága,
- a szülők életkörülményei.

Az elmúlt évben is a gondozási idő hosszabbodásának hátterében gyakran a szülők életvezetési problémái és lakhatási nehézségei állnak. Sok család távoli, tömegközlekedéssel nehezen megközelíthető területeken él, ami akadályozza az óvodába és iskolába járást. Ezen kívül a szülők munkarendje is befolyásolja a gondozás hosszát, mivel egyes esetekben nem tudják megoldani gyermekük folyamatos felügyeletét.

Pozitív eredményként kiemelhető, hogy az átmeneti gondozásból kikerült gyermekek túlnyomó többsége (2023-ban 100%, 2024-ben 96%) visszakérült családjába, ami az ellátás eredményességét mutatja.

Az intézmény Nyíregyházán kívül további **hat településsel** (Ibrány, Kálmánháza, Nagycserkesz, Napkor, Paszab, Tiszatelek) rendelkezik ellátási szerződéssel. A 2024. évben azonban ezekről a településekről nem érkezett felkérés az átmeneti gondozás igénybevételére.

6. GYERMEKVÉDELMI SZOLGÁLTATÓ TEVÉKENYSÉGET VÉGZŐK ELLENŐRZÉSÉNEK ALKALMÁVAL TETT MEGÁLLAPÍTÁSOK BEMUTATÁSA

A 17-18. számú táblázatban a Nyíregyházi Gyermekjóléti Alapellátási Intézményben és a Nyíregyházi Család- és Gyermekjóléti Központban lefolytatott belső és külső ellenőrzések összefoglalása található.

Belső és külső szervek által történő ellenőrzések és azok eredményei a Nyíregyházi Gyermekjóléti Alapellátási Intézményben

Külső szervek által végzett ellenőrzések

Külső ellenőrző szerv megnevezése	Az ellenőrzés tárgya, célja	Az ellenőrzés főbb megállapítása	Az ellenőrzés javaslatai	Az ellenőrzés megállapításainak hasznosulása érdekében tett intézkedések, illetve az intézkedések elmaradásának okai
DLS Konzulting Kft.	<p><u>Az ellenőrzés tárgya:</u> NYGYAI valamennyi szervezeti egységében tűzvédelmi ellenőrzés.</p> <p><u>Célja:</u> Annak megállapítása, hogy a munkavállalók a tűzvédelmi követelményeket ismerik. Tűzriadó terv gyakorlati kivitelezése.</p>	A munkavállalók tűzvédelmi ismeretei megfelelőek, szabályok betartása megfelelő, a tűzriadó gyakorlati kivitelezésében a kivonulási idő megfelelő volt.	A szakember javaslata évente egy alkalommal tűzriadó terv gyakorlása, illetve az évente két alkalommal tűzvédelmi oktatás és ellenőrzés megtartása.	Intézkedésekre nem volt szükség.
Spinkler Kft.	<p><u>Az ellenőrzés tárgya:</u> NYGYAI valamennyi szervezeti egységében tűzoltó-vízforrások felülvizsgálata, tűzoltó készülékek éves ellenőrzése, karbantartása.</p> <p><u>Célja:</u> Szabályszerűség betartása.</p>	A lejárt tűzoltó készülékek lejárat dátumának megállapítása.	A szakember a lejárt tűzoltó készülékek cseréjére javaslatot tett.	Az ellenőrzés során megállapított lejárt dátumú tűzoltó készülékek cseréje végrehajtásra került.
Tűzmegeelőzés Tűz-, Munka- Környezetvédelmi, Tanácsadó, Szolgáltató és Kereskedelmi	<p><u>Az ellenőrzés tárgya:</u> NYGYAI valamennyi szervezeti egységében munkavédelmi szemle tartása, oktatása.</p> <p><u>Célja:</u></p>	A szakember az ellenőrzés során a szabályok betartását megfelelőnek állapította meg.	A szakember javaslata évente egy alkalommal munkavédelmi oktatás megtartása, illetve folyamatosan a munkavédelmi szabályok betartása.	Intézkedésekre nem volt szükség.

Korlátolt Felelősségű Társaság	Tájékozódás a megfelelő munkakörülmények kialakításáról, a munkavédelmi követelmények biztosításáról, valamint a munkavállalók munkavédelmi ismereteiről.			
Nyíregyháza MJV. Polgármesteri Hivatal Ellenőrzési Osztálya	Igénybevételi jogosultsági feltételek megléte	Az intézmény szabályszerűen biztosította a jogosultság igénybe vételét.	A térítési díj megállapításakor a kerekítés szabályainak pontos betartása.	A térítési díj megállapításakor a kerekítés szabályai betartásra kerültek.
Nyíregyháza MJV Polgármesteri Hivatal Szociális és Köznevelési Osztály	Szakmai munka működésének ellenőrzése	Az intézmény szabályszerű működésének körülményei nem biztosítottak.	Szabályszerűség kialakítása.	<p>Valamennyi jelenleg ellátott gyermek ellátotti dokumentációjának felülvizsgálata, a szükséges, a hiányzó dokumentumok pótlása. Megállapodás hiányában TEVADMIN rendszerben rögzített igénybe vételek törlése.</p> <p>A bölcsődei felvétel rendjét - különös tekintettel a benyújtott felvételi kérelmek kapcsán megtartott várakozási időre - egységesen, dokumentálva szabályozni kell, a szülőket egységesen tájékoztatni kell.</p> <p>A súlyos jogszabálysértő gyakorlatok megszüntetése. Belső vizsgálat lefolytatása, ennek eredményeképpen szükséges intézkedések saját hatáskörben történő megtétele.</p> <p>Készletnyilvántartás készítése az intézményben aktuálisan fellelhető tárgyi eszközökről.</p> <p>Az élelmiszerre irányuló beszerzéseket a jogszabályok, illetve különösen a Kbt. 19. §</p>

				(3) valamint 111.§ (e) pont szerinti egységyszámítási kötelezettség figyelembe vételével hajtsa végre, illetve kezdeményezi a fenntartónál/saját hatáskörben, a beszerzés/közbeszerzés nettó értékhatárának figyelembe vételével.
--	--	--	--	---

Intézményvezetői ellenőrzések

Az ellenőrzés tárgya, célja	Az ellenőrzés főbb megállapítása	Az ellenőrzés javaslatai	Az ellenőrzés megállapításainak hasznosulása érdekében tett intézkedések, illetve az intézkedések elmaradásának okai
<p><u>Az ellenőrzés tárgya:</u> NYGYAI valamennyi bölcsődei ellátást nyújtó szervezeti egységében a kisgyermeknevelők szakmai munkájának és az általuk vezetett dokumentáció ellenőrzése.</p> <p><u>Célja:</u> Megfelelő gondozási-nevelési munka megszervezése, és a magas szintű szakmai felkészültség elérése.</p>	<p>Az ellenőrzés egész évben folyamatosan történt. Néhány kisgyermeknevelő adminisztrációjában hiányosság volt tapasztalható. A kisgyermeknevelők a nevelési-gondozási területeken gyakorlati munkájukat hatékonyan végzik.</p>	<p>Az adminisztrációban tapasztalt hiányosságok pótlása. A nevelés-gondozási területeken tapasztalt gyakorlati munkájuknak további színvonalas elvégzése.</p>	<p>A megadott határidő leteltével a kisgyermeknevelők adminisztrációs munkájának újraellenőrzése megtörtént, a hiányosságok kijavítása, pótlása megtörtént.</p>
<p><u>Az ellenőrzés tárgya:</u> NYGYAI valamennyi bölcsődei ellátást nyújtó szervezeti egységében bölcsődei dajka munkájának ellenőrzése.</p> <p><u>Célja:</u> Annak megállapítása, hogy a bölcsődei dajka munkájában hogyan működik közre a kisgyermeknevelők hatékony, szakszerű nevelő-gondozó munkájában. Előírásoknak megfelelően betartja-e a higiéniai követelményeket takarítás közben.</p>	<p>A bölcsődei dajkák szükség esetén részt vettek a kisgyermeknevelők munkájában, a higiénias előírásokat betartva végezték el a takarítási feladatokat.</p>	<p>A továbbiaknak is segítse a kisgyermeknevelők munkáját és tartsák be a higiénias előírásokat.</p>	<p>Intézkedésekre nem volt szükség.</p>

104

<p>Az ellenőrzés tárgya: A NYGYAI Családok Átmeneti Otthonában a 415/2015.(XI.20.) Korm. rendeletben meghatározottak szerint, az ellátást igénybe vevők rögzítését dokumentáló KENYSZ/TEVADMIN rendszer havi összesítői, az ellátást igénybevevő jelenlétének naprakész és pontos vezetése és egyezése</p> <p>Célja: A szabályszerűség biztosítása.</p>	<p>Az adatszolgáltatás pontos. 2021.07.01. napjától követően a Tevadmin rendszerben nincs lehetőség új igénybe vételre, illetve lezárás rögzítésére. Helyette a GYVR rendszerben rögzített igénybe vételek adatai jelennek meg a KENYSZI felületén.</p>	<p>Továbbra is havonta javasolt az átmeneti otthon által vezetett és dokumentált, az ellátottak által igénybe vett ellátási napok számának összegegyeztetése a KENYSZI rendszerben rögzített igénybe vételi napok számával.</p>	<p>Nem volt szükséges.</p>
<p>Az ellenőrzés tárgya: NYGYAI Családok Átmeneti Otthonában „Gyermekeink védelmében” elnevezésű adatlap rendszer megfelelő adatlapjainak kitöltése (15/1998. (IV.30.) NM rendelet 2/A.§) és az Országos Szociális Információs Rendszerben.</p> <p>Célja: A szabályszerűség biztosítása.</p>	<p>Hiányosságot nem tapasztalt.</p>	<p>Rendszer hiba esetén továbbra is javasolt hitelt érdemlő módon a hibajelentések megküldése az érintett hatóság (Magyar Államkincstár) felé.</p>	<p>Nem volt szükséges.</p>
<p>Továbbképzési terv, nyilvántartás ellenőrzése.</p>	<p>A továbbképzési terv a jogszabályi változásoknak megfelelően aktualizált.</p>	<p>Nem történt javaslat.</p>	<p>Nem volt szükséges.</p>

Forrás: Nyíregyházi Gyermekjóléti Alapellátási Intézmény szakmai beszámoló, 2024.

Külső és belső szervek által történő ellenőrzések és azok eredményei a Nyíregyházi Család-és Gyermekjóléti Központban

Külső ellenőrző szerv megnevezése	Az ellenőrzés tárgya, célja	Az ellenőrzés főbb megállapítása	Az ellenőrzés javaslatai	Az ellenőrzés megállapításainak hasznosulása érdekében tett intézkedések, illetve az intézkedések elmaradásának okai
Nyíregyháza MJV Polgármesteri Hivatal Ellenőrzési Osztály	Az intézmény gazdálkodásának célvizsgálata	Vizsgálja felül az ellenőrzési nyomvonalát, azonosítsa a kiküldetés folyamatát, a munkába járás folyamatát egészítse ki további alfolyamatokkal, ahol kontrolltevékenység van. Az ellenőrzési nyomvonal felülvizsgálatát és kiegészítését követően aktualizálja a kockázatelemzését és értékeli a kockázatokat.	Felülvizsgálatra került az ellenőrzési nyomvonal valamint a kockázatelemzés	Nyomvonal és kockázatelemzés felülvizsgálata.
Nyíregyháza MJV Polgármesteri Hivatal Szociális és Köznevelési Osztály	Fenntartói szakmai ellenőrzés	Személyi anyagok aktualizálása, kollektív szerződés felülvizsgálata, az észlelő- és jelzőrendszer tagjaink a tájékoztatása jogszabályi kötelezettségeikről, az adománykezelés szabályzatának elkészítése, munkaruha juttatás biztosítása a dolgozóknak.	nem releváns	Személyi anyagok aktualizálása, kollektív szerződés felülvizsgálata, az észlelő- és jelzőrendszer tagjaink a tájékoztatása jogszabályi kötelezettségeikről, az adománykezelés szabályzatának elkészítése, munkaruha juttatás biztosítása a dolgozóknak.
Energo Line Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.	Erősáramú villamos berendezések biztonságtechnikai felülvizsgálata.	Hiányosságot nem tapasztaltak	Nem történt javaslat	Nem volt szükség

Nyír-Tűz Kft.	Tűzvédelmi szabályzat, Munkavédelmi kockázatfelmérés és értékelés szabályzat, Egyéni védőeszközök, védőfelszerelések, védőruhák juttatásának rendje, Munkavédelmi szabályzat, Kémiai kockázatbecslés és értékelés szabályzat, Munkaköri alkalmassági vizsgálatok rendje felülvizsgálata	Hiányosságot nem tapasztaltak, az aktualizálások megtörténtek.	Nem történt javaslat	Nem volt szükséges
Tüzi Kft.	Tűzoltó készülékek felülvizsgálata, ellenőrzése	Hiányosságot nem tapasztaltak	Nem történt javaslat	Nem volt szükséges
Nyír-Tűz Kft.	Tűz- és munkavédelmi oktatás	Hiányosságot nem tapasztaltak	Nem történt javaslat	Nem volt szükséges

Forrás: Nyíregyházi Család-és Gyermekjóléti Központ, 2024.

7. BŰNMEGELŐZÉSI PROGRAM FŐBB PONTJAINAK BEMUTATÁSA (AMENNYIBEN A TELEPÜLÉSEN KÉSZÜLT ILYEN PROGRAM), VALAMINT A GYERMEKKORÚ ÉS A FIATALKORÚ BŰNELKÖVETŐK SZÁMÁNAK AZ ÁLTALUK ELKÖVETETT BŰNCSELEKMÉNYEK SZÁMÁNAK, A BŰNELKÖVETÉS OKAINAK BEMUTATÁSA.

A megelőzés, azaz a prevenció, intézkedések sorozata, amely azonban csak akkor lehet sikeres, ha az a társadalom közügyeként jelenik meg. Ezért fontos, hogy folyamatos együttműködés valósuljon meg az állami- és önkormányzati szervekkel, a társadalmi és a gazdasági élet szereplőivel, továbbá a civil szervezetekkel.

A Nyíregyházi Rendőrkapitányság bűnmegelőzési tevékenysége széleskörű, amelyben megtalálható:

- gyermek- és ifjúságvédelem,
- időskorúak,
- nők,
- hajléktalanok védelme.

Természetesen a vagyonvédelem, prostitúcióval, drogprevencióval és emberkereskedelemmel kapcsolatos tevékenységekre is fókuszálnak.

Az ifjúságvédelmi tevékenységgel kapcsolatos feladatokat továbbra is szemelőtt tartva végezte munkáját a rendőrség az illetékességi területén lévő óvodákban, általános- és középiskolákban.

Ebbe a tevékenységi körbe tartozik:

- az Ovi-Zsaru,
- DADA,
- Iskola rendőre,
- az Iskolai Bűnmegelőzési Tanácsadói program.

Ifjúságvédelmi témakörben 202 előadáson 6070 diák vett részt. Ezek az előadások érintették az áldozattá- és bűnelkövetővé válás megelőzésével kapcsolatos témákat. A fiatalok nagyobb igényt mutattak az iskolai erőszak, a kiberbűnözés és az internet veszélyeivel és a drogprevencióval kapcsolatos figyelemfelhívásra.

2021 évtől kezdve folyamatosan növekedett az online térben elkövetett csalások száma, olyannyira, hogy 2024 évben a bűncselekmények kategóriájában drasztikus emelkedés következett be. Míg 2023. évben 189, addig 2024. évben 835 online csalást regisztrált a rendőrség.

A Nyíregyházi Rendőrkapitányság ezeknek az adatoknak a tükrében az online térben elkövetett csalásokkal kapcsolatban az elmúlt évben intenzív prevenciók kampányt folytatott annak érdekében, hogy megismertesse a családokkal, fiatalokkal a csalók módszereit.

A Nyíregyházi Család- és Gyermejjóléti Központ az elmúlt évben tovább folytatta a kortás segítők toborzását. Városunk valamennyi középiskolája részt vesz a programban. Ennek köszönhetően 336 diák kötelezte el magát a program mellett. Ezek az adatok is alátámasztják, hogy a diákok nyitottak, tenni akarnak a közösségi életük fejlesztéséért.

2024 évben 17 alkalommal volt lehetőségük a középiskolai diákoknak 7 témakörrel kapcsolatban ismeretüket bővíteni.

8. A TELEPÜLÉSI ÖNKORMÁNYZAT ÉS A CIVIL SZERVEZETEK KÖZÖTTI EGYÜTTMŰKÖDÉS KERETÉBEN MILYEN FELADATOK, SZOLGÁLTATÁSOK ELLÁTÁSÁBAN VESZNEK RÉSZT CIVIL SZERVEZETEK (ALAPELLÁTÁS, SZAKELLÁTÁS, SZABADIDŐS PROGRAMOK, DROGPREVENCIÓ STB.).

Nyíregyházán a gyermekek napközbeni ellátásában és átmeneti elhelyezésében ellátási szerződés alapján egyházi és nem állami szerv is részt vesz.

Az egészségfejlesztés és kábítószer-megelőzés területén a Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzatának Kábítószer Egyeztető Fóruma (továbbiakban: KEF) lát el koordináló, megelőző feladatokat több szakmai szervezettel együttműködve.

8.1 ALTERNATÍV NAPKÖZBENI ELLÁTÁS

A gyermekvédelem rendszerében a személyes gondoskodást nyújtó ellátások egyik eleme a gyermekek napközbeni ellátása. A Gyvt. 41. § -a szerint a gyermekek napközbeni ellátásainak igénybevételét a gyermek életkora határozza meg.

A gyermekek napközbeni ellátásának formái

- alternatív napközbeni ellátás,
- bölcsődei ellátás (bölcsőde, mini bölcsőde, munkahelyi bölcsőde, családi bölcsőde),
- napközbeni gyermekfelügyelet.

Alternatív napközbeni ellátásnak minősül a játszótéri program, játszóház, klubfoglalkozás keretében nyújtott szabadidős és prevenciós szolgáltatás, mely a gyermek szocializációját támogatja, illetve erősíti a szülő-gyermek kapcsolatot, valamint a csellengő, vagy veszélyeztetett iskoláskorú gyermekek számára biztosít nappali felügyeletet, sport-, illetve egyéb foglalkozást, étkeztetést.

Az alternatív napközbeni ellátások a helyi igényekhez igazodóan, gyermekjóléti, gyermekvédelmi tevékenységhez kapcsolódóan megszervezett, önálló szakmai programban rögzített tevékenységek, melynek során kiemelt figyelmet kell tulajdonítani a *prevenciónak, a szocializációnak, a korai, egyéni és csoportos fejlesztéseknek*. A tevékenységek időpontja és rendszeressége is a helyi szükségleteknek és igényeknek megfelelően alakítható.

Nyíregyháza területén az ellátást szerződés alapján a Periféria Egyesület működteti. Az Egyesület minden évben beszámolót készít az előző évben végzett tevékenységéről.

A korábbi évekhez hasonlóan a szolgáltatásnyújtás helyszíne az Arany János Gimnázium, Általános Iskola és Kollégium Szőlőskerti Angol Kéttannyelvű Tagintézménye és Kollégium, mely Nyíregyháza, Kollégium u. 54. szám található.

A napközbeni ellátás szakmai munka területei:

- prevenció,
- ifjúsági közösségfejlesztés,
- egyéni-, csoportos és közösségi szociális munka,
- fejlesztés.

Az ellátás célcsoportjai az óvodáskorú, általános iskolában és középfokú intézményben tanuló gyermekek. A vállalt tevékenység 2024. évben a fejlesztő játszóházi és klubfoglalkozásokban valósult meg. Ez az ellátási forma különösen azokban az időszakokban hasznos és szükséges, amikor nincs tanítás az iskolában, az iskolai napközi szünetel, illetve igény jelentkezik a gyermekek felügyeletére és foglalkoztatására.

A programok célja hasonlóan az előző évekhez az volt, hogy a hátrányos helyzetű, tanulási, magatartási, kapcsolatteremtési és beilleszkedési problémákkal küzdő gyerekeket, fiatalokat elérjék és a problémáik beazonosítása után számukra célzott segítséget nyújtsanak. A cél nem az iskola feladatainak átvállalása, hiányainak pótlása volt, hanem a közös programok révén megvalósuló non-formális nevelés, tanulás. A foglalkozásokon túl az évről évre megjelenő hagyományos programokkal is színesítették a résztvevő gyermekek hétköznapjait. Az év során összesen 306 gyerek vett részt a programokon. A programokban együttműködtek az oktatási intézménnyel, a helyi közösségekkel, valamint az önkéntes munkát végzőkkel.

8.2 GYERMEKEK ÁTMENETI ELHELYEZÉSE

Az önkormányzati feladatellátás mellett nem állami és egyházi szervezettel kötött ellátási szerződés alapján más fenntartó is nyújt szolgáltatást a város területén.

A Magyarországi Evangélikus Egyház által fenntartott Családok Átmeneti Otthona és a Magyar Vöröskereszt Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Szervezete által fenntartott Családok Átmeneti Otthona biztosít átmeneti elhelyezést a szülő és gyermeke számára.

- A Magyarországi Evangélikus Egyház Fenntartásában működő Oltalom Szeretetszolgálat integrált típusú intézmény.

A Családok Átmeneti Otthona megszakítás nélkül működő bentlakásos intézmény, amely gyermekjóléti alapellátás keretében a gyermek és szülője számára nyújt átmeneti gondozást, 40 engedélyezett férőhelyen. Az Átmeneti Otthon célja, hogy menedéket nyújtson a különböző gondokkal küzdő, krízishelyzetbe került családoknak. Fontos megemlíteni, hogy törekvéseik közé tartozik, hogy együttműködve az eset során érintett szakemberekkel és családdal, közösen dolgozzanak ki alternatívákat, lehetőségeket a nehézségek megoldására.

- A Magyar Vöröskereszt Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Szervezete ellátási szerződés alapján „Félutas” Kiléptető Házat működtet.

A „Félutas-ház” legfontosabb szolgáltatása a lakhatás biztosítása, azonban az elhelyezésen túl támogató szolgáltatásokat is biztosít a bántalmazottak számára.

A programba való bekerülés önkéntes alapon történik pályázati rendszerben, az intézmény és a kérelmező közötti írásbeli szerződés alapján. Igénybevételének feltétele, hogy a bántalmazott a krízis ellátásban, illetve a családok átmeneti otthonában való közös munka során együttműködő legyen. Az intézményben már negyedik éve egy édesanya él két gyermekével.

8.3 DROGSTRATÉGIA, DROGPREVENCIÓ:

Nyíregyháza Megyei Jogú Város Közgyűlése a 175/2021.(XI.18.) számú határozatával elfogadta a Nyíregyházi Kábítószerügyi Egyeztető Fórumnak -NYÍRKEF- drogprobléma visszaszorítása érdekében (2022-2025) készített stratégiáját. A NYÍRKEF 2024-ben folytatta a stratégiában foglalt cselekvési tervének megvalósítását, fenntartotta a kiépült szakmaközi kapcsolatait is.

A Nyíregyházi Rendőrkapitányság valamint a Központ is aktív résztvevője az Egyeztető Fórumnak, amelyen belül a kínálatcsökkentési munkacsoportját a rendőrség munkatársa vezeti. A kábítószer- és bűnmegelőzés területén egész évben folyamatos tevékenységet láttak el.

Az elmúlt évben 19 alkalommal tartottak drogprevenációs előadásokat, amelyre 640 tanuló részvételével osztályfőnöki órák keretén belül került sor. A program minden közoktatási intézményben tanuló gyermek családjá számára nyilvános és elérhető. A szakember szülői értekezleten, fogadóórán is tájékoztatást nyújtott a kábítószerrel kapcsolatos kérdésekben.

Kínálatcsökkentés munkacsoport célja csökkenteni a drogokhoz való hozzáférhetőséget, valamint azok használatából és árusításából fakadó egyéni és társadalmi kockázatokat, ártalmakat.

A Nyíregyházi Család- és Gyermekejóléti Központ kezdeményezésére a Huszár lakótelepen az elmúlt évben megalakult egy olyan *Szakmai Kerekasztal*, melynek a célja az „együttgondolkodás” az ott élő családokat, kiskorú gyermekeket érintő problémák, főképp a tudatmódosító szerek fogyasztása és terjesztése témakörben.

A Kerekasztal 2024-es évben két alkalommal ülésezett. Fontos feladatnak tekintik, hogy a hatékony munka érdekében a szervezetek együttműködésen alapuló, közös munkát tudjanak végezni a lakótelepen.

8.4 CIVIL SZERVEZETEK TÁMOGATÁSA

Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata a helyi önszerveződő közösségek pénzügyi támogatásának rendjéről szóló 24/2008. (IV.29.) önkormányzati rendelete alapján támogatja a civil szervezetek programjainak megvalósulását.

A támogatottak köre a Nyíregyháza Megyei Jogú Város közigazgatási területén székhellyel rendelkező és tevékenységét ezen területen kifejtő, bíróság vagy törvényszék által nyilvántartásba vett önszerveződő közösségek. A civil közösségek tevékenységi körüknek megfelelően különböző alapokra pályázhatnak. 2024. évben a költségvetésből 35.000.000 Ft összeg állt rendelkezésre a helyi önszerveződő közösségek pénzügyi támogatására.

A non-profit szervezetek jelentős szerepet töltenek be a társadalmi életben, a két legnagyobb számban működő szervezeti formája a KSH 2023 évben kimutatott adata alapján Nyíregyházán az alapítványok és az egyesületek. A legtöbb alapítvány egy-egy intézményhez, célhoz kötődik, szinte minden óvoda és iskola rendelkezik alapítvánnyal. A bevételük egy része magánadományból származik, valamint a szülői támogatásokból, a közös rendezvényekből származó bevételekből adománygyűjtő, adományosztó szerepet is betöltenek.

20. táblázat

A nonprofit szervezetek száma Nyíregyházán 2008-2020 között

	2008	2013	2018	2020
Szervezeti forma				
Alapítvány	307	295	287	272
Közalapítvány	10	8	4	4
Egyesület	503	501	525	498
Köztestület	6	6	5	4
Munkavállalói érdekképviselő	13	11	8	6
Szakmai, munkáltatói érdekképviselő	32	30	24	22

Nonprofit gazdasági társaság	35	62	65	64
Nonprofit intézmény	2	2	-	-
Egyesülés	2	-	-	-
Egyéb ismeretlen	-	-	-	-
Összesen	910	915	918	870

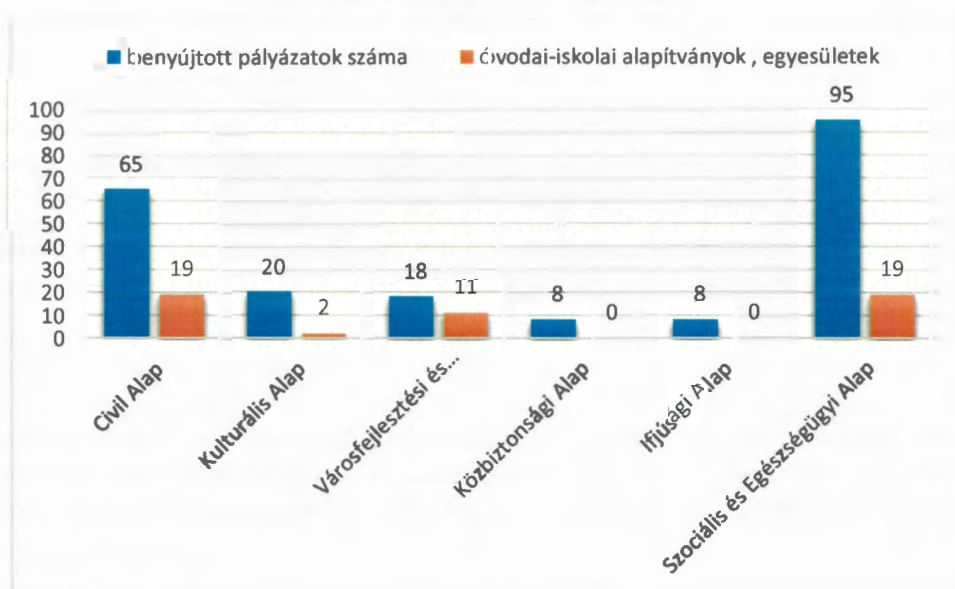
forrás: Központi Statisztikai Hivatal (www.ksh.hu)²

A civil szervezetek olyan nonprofit alapon működő társadalmi szervezetek, melyek önkéntes alapon, a közjó javára szerveződnek. Sokféle civil szervezet van, egyes szervezetek társadalmi szükségletre reagálnak, mások új szükségleteket teremtenek, de vannak, akik a maguk vagy egy kisebb csoport érdekeit védik.

Alaptevékenységükben meghatározzák céljaikat, társadalmi szerepvállalásaikat, így a kultúra, az oktatás, a szabadidő hasznos eltöltése, a sport, valamint egyéb társadalmi és szociális ellátás területén nyújtanak kiemelkedő segítséget.

15. ábra

A támogatási Alapok megoszlása

Forrás: saját szerkesztés

A táblázatban jól látható, hogy 2024. évben a legtöbb pályázat a Szociális és Egészségügyi Alap pályázati keretében meghirdetett „a generációk együttműködését segítő karácsonyi programok és rendezvények lebonyolítására” tárgyú felhívásra érkezett, mintegy 95 darab, ebből 19 pályázat óvodai-iskolai alapítvány. A támogatott szociális, egészségügyi és köznevelési tevékenységet végző önszerveződő közösségek (egyesületek, alapítványok) a támogatás összegét az alaptevékenységükben meghatározott célokkal összhangban használták fel – rászoruló, hátrányos helyzetűek számára nyújtott ajándékozás, ünnepség, műsorok, ételosztás stb.

2024. évben a szervezetek számára, erre a célra megítélt támogatás mindösszesen 9.800.000 Ft volt.

² Nonprofit_Nyiregyháza.xlsx, egyedi kérésre összeállított táblázatos adatállomány.

9. JÖVŐRE VONATKOZÓ JAVASLATOK, CÉLOK MEGHATÁROZÁSA A GYVT. ELŐÍRÁSAI ALAPJÁN (MILYEN ELLÁTÁSOKRA ÉS INTÉZMÉNYEKRE LENNE SZÜKSÉG A PROBLÉMÁK HATÉKONYABB KEZELÉSE ÉRDEKÉBEN, GYERMEKVÉDELMI PREVENCIÓS ELKÉPZELÉSEK)

A családok ill. gyermekek érdekében *a prevenció szemlélet, a megelőzés mint gondolkodásmód* a különböző ellátások, szolgáltatások és intézményrendszerek célkitűzéseiben továbbra is a legfontosabb értéként jelenik meg.

Az Önkormányzat célja, hogy a már korábban bevezetett és az új támogatási formákat (pl. gyermekek étkezési térítésidejének támogatása, iskolakezdési támogatás) megtartsa, ehhez szükséges pénzügyi háttérrel biztosítsa. A jövőre vonatkozó feladatainkat részben a lakossági igények, szükségletek, részben a jogszabályi változások határozzák meg.

A kiszámítható intézményrendszer működtetése és fejlesztése továbbra is fontos feladat, így törekszünk fejleszteni az információáramlás hatékonyságát, bővíteni a szakmaközi megbeszéléseket.

Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata az általa nyújtott szolgáltatások, illetve az általa fenntartott intézmények vonatkozásában is folyamatosan figyelemmel kíséri a pályázati lehetőségeket, amely kapcsán számos pályázati eljárás van folyamatban. Az önkormányzat egyik prioritása, hogy Nyíregyháza város területén magas színvonalon biztosítsa az egyes humán szolgáltatásokat. Ezzel összefüggésben kiemelkedő jelentőségű az egyes önkormányzati fenntartású intézmények kapcsán megvalósítandó infrastrukturális fejlesztések fontossága.

Az Önkormányzat a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program Plusz keretében megjelent TOP_Plus-3.4.1-23 Kódszámú „Fenntartható humán infrastruktúra fejlesztése” elnevezésű pályázatban több intézménye infrastrukturális fejlesztésének megvalósítását tűzte ki célul. A program keretein belül megvalósul a Nyíregyházi Család- és Gyermejjóléti Központ Tűzoltó u. 1. szám alatti telephelyének komplex felújítása, ahol a jelenleg meglévő épület és szolgáltatási tér felújításán felül egy új emelet kialakításra került majd, illetve a feladatellátáshoz szükséges eszközök kerülnek majd beszerzésre, korszerűsítésre. Ugyancsak ezen program keretein belül a Nyíregyházi Gyermejjóléti Alapellátási Intézmény 9 bölcsődéjének a lokális igények szerinti különböző mértékű infrastrukturális felújítását (pl. belső felújítás, udvarfejlesztés, eszközbeszerzés, komplex felújítás stb.) tervezzük. A program keretein belül az intézmény Tokaji út 1/D. alatt található Családok Átmeneti Otthonának udvarának fejlesztését valósítjuk meg.

Az infrastrukturális fejlesztéseken túl Nyíregyháza MJV Önkormányzata pályázatokat nyújtott be a TOP_Plus-3.2.1-23 kódszámú, „Fenntartható humán fejlesztések (ESZA)” című pályázati felhívás keretében is.

A támogatási kérelem a szociális alapszolgáltatások és gyermekjóléti alapellátások alapellátásokhoz kapcsolódó szemléletformálására (család- és gyermekjóléti szolgálat, család és gyermekjóléti központ), a Fenntartható Városfejlesztési eszközbe tartozó városok / várostárségek humánszolgáltatás fejlesztéseinek támogatására irányul. A beavatkozások célja a helyben elérhető, fenntartható és magas színvonalú közszolgáltatások biztosítása, a fiatalok munkanélkülisége és a gyermekszegénység elleni küzdelem, a társadalmi befogadás erősítése, a társadalmi kirekesztésben élők, korai iskolaelhagyók, kisebbségek, fogyatékkal élők segítése, a munkahelyi elfogadás és a munkaerőpiaci diszkrimináció elleni küzdelem.

A pályázatok célcsoportja a Nyíregyháza közigazgatási területén élő hátrányos helyzetű lakosság, kiemelten a nők, a mélyszegénységben élők, romák, fogyatékkal élők, gyermekek.

A Helyi humán fejlesztések Nyíregyházán II. ütem című pályázati program keretében megfogalmazott projekt főbb tevékenységei a közösségi programok szervezése a hátrányos helyzetű csoportokat érintően a társadalmi befogadás, társadalmi kohézió és identitás, munkaerőpiaci kompetenciák, együttműködés elősegítésére, a mélyszegénységben élő gyermekek, roma gyermekek, illetve fiatal felnőttek helyben szervezett, tanórán kívüli naptári évet átívelő, fejlesztő tevékenységeinek biztosítása, a roma nők foglalkoztatását elősegítő felzárkóztatási programok felkutatása, népszerűsítése, a szolgáltatásokhoz való hozzáférés javítása, összehangolása, mobil könyvtári és mobil irodai szolgáltatások megszervezése, iskolai pszichológus alkalmazása, valamint a Helyi esélyegyenlőségi program felülvizsgálata (2026, 2028, 2030) a Módszertani Útmutató alapján.

Az Ifjúsági programok - fiatalok megtartása Nyíregyházán című pályázati program keretében összeállított projekt főbb tevékenységei a gyermekek (szünidei) szabadidős programjainak szervezése, kulturális intézmények, szervezetek bevonásával, a szülők számára szülőket felkészítő programok szervezése prevencióssal jellegettel (Hogyan legyek jó/jobb szülő, gyermeknevelési készséget fejlesztő csoportok, felkészítés a szülőségre), közösségi programok szervezése a hátrányos helyzetű csoportokat érintően a társadalmi befogadás, társadalmi kohézió és identitás, munkaerőpiaci kompetenciák, együttműködés elősegítésére, valamint a sajátos nevelési igényű, pszichés fejlődési zavarral küzdő gyerekek helyben történő fejlesztésének, tanításának támogatása.

Továbbá célunk, hogy a gyermekvédelemben szerepet vállaló állami, illetve egyházi intézményekkel, szervezetekkel kapcsolatunkat ápoljuk, mélyítsük, hogy a társadalmat érintő kihívásokra választ tudjunk adni.